

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Ю.Б. Скорнякова

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Практикум
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Затверджено
Вченою радою ЗНУ
Протокол № __ від _____

Запоріжжя
2024

УДК 657(075.8)
С 444

Скорнякова Ю.Б. Бухгалтерський облік: практикум для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 109 с.

Навчальне видання включає план, ключові поняття, практичні завдання та задачі за темами дисципліни із рекомендаціями та прикладами рішення типових задач та завдань, а також тестові завдання для контролю знань та навичок за підсумками вивчення дисципліни.

Практикум сприятиме формуванню у студентів цілісної системи теоретичних знань і практичних навичок ведення бухгалтерського обліку. Спрямований на поглиблене опанування навчального матеріалу, на формування у студентів здатності самостійно мислити та діяти, на здобуття теоретичних знань та практичних навичок ведення бухгалтерського обліку діяльності сучасного підприємства.

Видання призначене для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит», а також може бути використане студентами інших спеціальностей для опанування основ ведення бухгалтерського обліку в сучасних умовах.

Рецензент

А. П. Кущик, канд. екон. наук, доц., проф. кафедри *фінансів, банківської справи та страхування*

Відповідальний за випуск

Н. М. Проскуріна, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри *обліку та оподаткування*

Зміст

Вступ	4
Змістовий модуль 1. Облік як функція управління.....	6
Тема 1. Організаційні основи ведення бухгалтерського обліку.....	6
Тема 2. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку.....	8
Змістовий модуль 2. Метод бухгалтерського обліку	13
Тема 3. Метод і основні прийоми ведення бухгалтерського обліку.....	13
Змістовий модуль 3. Практика ведення бухгалтерського обліку	23
Тема 4. Особливості обліку деяких видів господарських операцій.....	23
Змістовий модуль 4. Облік розрахункових операцій.....	44
Тема 5. Організація та облік розрахункових операцій.....	44
Тема 6. Облік розрахунків з оплати праці.....	54
Змістовий модуль 5. Податок на додану вартість та облік запасів	63
Тема 7. Податок на додану вартість.....	63
Тема 8. Облік виробничих запасів.....	71
Змістовий модуль 6. Облік процесів виробництва та збуту і формування фінансової звітності	75
Тема 9. Облік виробництва та реалізації готової продукції.....	75
Тема 10. Фінансова звітність.....	82
Тестові завдання.....	86
Рекомендована література.....	93
Використана література	95
Додатки.....	97

Вступ

Сучасне підприємство є складним механізмом, який потребує якісного управління, адже лише за умови прийняття своєчасних і адекватних управлінських рішень може бути забезпечена стабільна робота підприємства і отримання прибутку, що є метою функціонування будь-якого підприємства, як суб'єкта підприємницької діяльності. Прийняття ефективних управлінських рішень потребує відповідної інформаційної підтримки, що є основним завданням обліку, як функції управління. Сучасний бухгалтерський облік є суцільним безперервним відображенням господарської діяльності підприємства на підставі первинних документів, що здійснюється з метою забезпечення користувачів повною, правдивою та неупередженою інформацією щодо діяльності підприємства для прийняття управлінських рішень.

Підготовка фахівців у сфері фінансів передбачає формування у студентів комплексу якісних теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для успішної професійної діяльності. Облік є важливою складовою управління будь-яким сучасним підприємством, що й аргументує необхідність формування у майбутніх фінансистів ґрунтовних теоретичних знань і практичних навичок облікової роботи.

Навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік» спрямована на формування у студентів цілісної системи теоретичних знань і практичних навичок ведення бухгалтерського обліку діяльності сучасного підприємства. Вивчення даного курсу ставить за мету засвоєння студентами знань щодо організаційних основ ведення бухгалтерського обліку, його предмета, об'єктів та методу, формування навичок облікової роботи від складання первинних документів до визначення фінансового результату діяльності та складання фінансової звітності, а також засвоєння порядку відображення в обліку операцій господарської діяльності підприємства. Успішне опанування матеріалу даної дисципліни є обов'язковим для формування фахівця, здатного розуміти природу господарської діяльності та якісно управляти підприємством у складних сучасних умовах.

Вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» базується на знаннях основних економічних категорій та законів, що мають бути сформовані в процесі вивчення дисциплін «Економічна теорія», «Мікроекономіка» та «Економіка підприємства». Теоретичні знання щодо сутності, завдань, предмета, об'єктів та метода бухгалтерського обліку, а також практичні навички щодо ведення обліку є обов'язковими для формування подальших компетентностей за фахом при вивченні дисциплін «Економічний аналіз», «Фінансовий аналіз» та інших фахових дисциплін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів

господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність скласти та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію;
- здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Практикум покликаний допомогти студентам поєднати теоретичні знання та практичні навички в засвоєнні основних тем дисципліни «Бухгалтерський облік». Кожна тема навчального курсу включає практичні завдання та задачі, а також рекомендації та приклади рішення типових задач та завдань. Окрім того, пропонуються тестові завдання для контролю знань і навичок за підсумками вивчення дисципліни.

Навчальне видання може бути використане для самостійного формування навичок практичної роботи з курсу «Бухгалтерський облік». Оскільки ця дисципліна носить прикладний характер, оволодіння її основами означає передусім вміння відображати в обліку господарські операції підприємства та систематизувати облікову інформацію. Саме тому в практикумі наведено багато практичних завдань, вирішення яких дозволить студентам оволодіти навичками ведення бухгалтерського обліку.

Змістовий модуль 1. Облік як функція управління

Тема 1. Організаційні основи ведення бухгалтерського обліку

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 1.1 Поняття та основні завдання бухгалтерського обліку.
- 1.2 Нормативне регулювання бухгалтерського обліку в Україні.
- 1.3 Форми організації ведення бухгалтерського обліку.
- 1.4 Принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
- 1.5 Первинні документи, як інформаційна основа бухгалтерського обліку.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо сутності та основних завдань бухгалтерського обліку, ознайомлення із основними вітчизняними нормативними документами, що регулюють ведення бухгалтерського обліку, розгляд форм організації та принципів ведення бухгалтерського обліку, первісне ознайомлення із сутністю та призначенням первинних документів.

Ключові поняття: підприємство, бухгалтерський облік, користувачі облікової інформації, форми організації бухгалтерського обліку, первинні документи, фінансова звітність.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Для виконання практичних завдань за даною темою необхідно ретельно опрацювати теоретичний матеріал за конспектом лекцій, звернутися до рекомендованої літератури, а також до тексту Закону України № 996-XIV від 16.07.1999. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Практичні завдання:

Завдання 1

Визначити, які з наведених фактів належать до компетенції оперативного, статистичного або бухгалтерського обліку:

- вихід працівників на роботу;
- визначення рівня продуктивності праці;
- рівень тиску у спеціальному обладнанні;
- сума податку на додану вартість до сплати за підсумками звітного місяця;
- отримання від постачальників товарів;
- витрати матеріалу на виготовлення конкретного виду продукції;

- рівень освіти найманих працівників;
- надходження на поточний рахунок грошових коштів від покупців;
- рівень температури в холодильниках;
- випуск з виробництва та оприбуткування до складу готової продукції;
- середньоденний виторг магазину.

Завдання 2

Визначити види вимірників:

- грошові кошти на валютному рахунку в банку – 278500,00 євро;
- холодильні прилавки – 4 штуки;
- дизельне пальне – 350 літрів;
- спеціальний одяг вартістю 9750,00 грн.;
- шпалери – 75 погонних метрів;
- витрати на ремонт виробничого обладнання – 90 людино-годин;
- миючі засоби вартістю 650,00 грн.;
- борошно – 200 кілограмів;
- відпрацьований робітниками час – 96 людино-днів;
- вино – 2600 декалітрів;
- принтер – 1 штука.

Завдання 3

Визначити, які з перелічених користувачів звітної інформації належать до зовнішніх, а які – до внутрішніх: ділові партнери, аудиторські фірми, банки, покупці та замовники, власники, потенційні інвестори, постачальники, керівники підрозділів, працівники Державної податкової служби, судові органи, працівники Державної служби статистики, працівники підприємства, працівники Пенсійного фонду України.

Завдання 4

Підготувати короткі відповіді на питання:

1. Які проблеми виникнуть у підприємства, якщо не здійснювати бухгалтерський облік його діяльності?

2. Які форми організації ведення бухгалтерського обліку передбачені діючим вітчизняним законодавством? Яку б з форм обрали Ви для власного підприємства? Чому?

3. Що таке первинні документи? Які проблеми виникнуть у підприємства, якщо такі документи не складати або складати недбало? Наведіть приклади первинних документів і поясніть, які саме господарські операції документуються шляхом складання даних документів.

Тема 2. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 2.1 Предмет бухгалтерського обліку.
- 2.2 Господарські процеси.
- 2.3 Господарські засоби (активи).
- 2.4 Джерела формування господарських засобів (пасиви).

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо предмета та об'єктів бухгалтерського обліку, ознайомлення з основними видами господарських засобів (активів), з'ясування економічної сутності та визначення основних джерел формування господарських засобів підприємства.

Ключові поняття: господарські процеси, господарські засоби (активи), джерела формування господарських засобів (пасиви), необоротні та оборотні активи, основні засоби, запаси, дебіторська заборгованість, статутний капітал, нерозподілений прибуток, кредиторська заборгованість.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Виконання практичних завдань за даною темою потребує особливої уваги до розподілу об'єктів бухгалтерського обліку на активи та пасиви (власний капітал і зобов'язання).

Господарські засоби (активи) – це майно, яким володіє підприємство на правах власності. Йдеться про нерухоме і рухоме матеріальне майно, об'єкти інтелектуальної власності, грошові кошти та кошти у формі дебіторської заборгованості, тобто заборгованості інших осіб перед даним підприємством.

Відповідно до визначення Закону України № 996-XIV від 16.07.1999. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» активами визнаються ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

До активів належать основні засоби, нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, товари, готівкові та безготівкові грошові кошти, дебіторська заборгованість, витрати майбутніх періодів та інші види активів.

Джерела формування господарських засобів (пасиви) – це фінансові ресурси, за рахунок яких підприємством сформовані його господарські засоби.

Джерела формування принципово підрозділяються на *власні та позикові*. Власні джерела (*власний капітал*) або були сформовані засновниками підприємства, або були сформовані самостійно в процесі роботи підприємства. Позикові джерела це за своєю суттю борги, *зобов'язання* перед іншими

особами, що мають місце на даний момент та повинні бути погашені в майбутньому.

При дослідженні питання про господарські засоби та джерела їх формування слід мати на увазі, що сумарна вартість господарських засобів на певну дату дорівнює загальній сумі джерел формування господарських засобів на ту ж дату, тому що всі господарські засоби об'єктивно мають джерело формування.

До джерел формування господарських засобів належать статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток, кредити банків, кредиторська заборгованість, доходи майбутніх періодів.

Практичні завдання:

Завдання 1

Визначити, до якої групи – активів чи пасивів – належать наведені нижче об'єкти бухгалтерського обліку:

- статутний капітал;
- товари;
- заборгованість перед покупцем за отриманим авансом;
- заборгованість підзвітної особи;
- нерозподілений прибуток;
- довгостроковий кредит банку;
- незавершені капітальні інвестиції;
- заборгованість з оплати праці;
- основні засоби;
- заборгованість постачальника за виданим авансом;
- витрати майбутніх періодів;
- грошові кошти в касі підприємства;
- заборгованість замовника за надані послуги;
- малоцінні швидкозношувані предмети;
- нематеріальні активи;
- виробничі запаси;
- заборгованість з єдиного соціального внеску;
- незавершене виробництво;
- грошові кошти на поточному рахунку.

Завдання 2

Визначити, яким чином вплинуть наведені нижче господарські операції на склад активів і пасивів підприємства:

1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику за товари.

2. У рахунок перерахованої попередньої оплати оприбутковані отримані від постачальника товари.
3. З поточного рахунку до каси отримані готівкові грошові кошти.
4. З каси виданий аванс працівнику на витрати за відрядженням.
5. З поточного рахунку повернуто короткостроковий кредит банку.
6. З поточного рахунку перерахований до бюджету податок на прибуток.
7. Оприбутковані отримані від постачальника товари.
8. З каси підприємства здані готівкові грошові кошти для зарахування на поточний рахунок.
9. З поточного рахунку на карткові рахунки працівників перерахована заробітна плата.
10. На поточний рахунок отриманий довгостроковий кредит банку.

Завдання 3

Складіть перелік контрагентів, у розрахунках з якими може формуватися як дебіторська, так і кредиторська заборгованість. За кожним таким контрагентом сформулюйте відповідно дебіторську та кредиторську заборгованість. Поясніть, в наслідок яких операцій така заборгованість формується і в наслідок яких операцій компенсується.

Завдання 4

Визначити, до якої групи – активів чи пасивів – належать наведені нижче об'єкти бухгалтерського обліку:

- нерозподілений прибуток;
- паливо;
- біологічні активи;
- заборгованість до бюджету за податками;
- заборгованість перед підзвітною особою;
- статутний капітал;
- готова продукція;
- грошові кошти на валютному рахунку;
- заборгованість перед постачальником за отримані товари;
- заборгованість замовника за виконані роботи;
- довгостроковий кредит банку;
- витрати майбутніх періодів;
- грошові кошти в касі;
- резервний капітал;
- заборгованість підзвітних осіб;
- нематеріальні активи;
- незавершене виробництво;
- доходи майбутніх періодів;
- довгостроковий кредит банку;
- довгострокова дебіторська заборгованість;

- готова продукція;
- заборгованість перед учасниками із нарахованих дивідендів.

Завдання 5

Визначити, яким чином вплинуть наведені нижче господарські операції на склад активів і пасивів підприємства:

1. Підзвітна особа повернула до каси невикористану підзвітну суму.
2. Нарахована заробітна плата за виробництво конкретних видів продукції.
3. Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція.
4. З поточного рахунку перерахована постачальнику попередня оплата за матеріали.
5. Оприбутковані отримані від постачальника в рахунок попередньої оплати матеріали.
6. З поточного рахунку перерахований єдиний соціальний внесок.
7. На поточний рахунок отриманий короткостроковий кредит банку.
8. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця за товари.
9. Оприбутковані отримані від постачальника малоцінні швидкозношувані предмети.
10. З каси підприємства видана заробітна плата працівникам підприємства.

Завдання 6

На підставі наведених даних скласти баланс підприємства на 01.01.2024.:

- статутний капітал – 55000,00
- товари – 6564,20
- грошові кошти на поточному рахунку – 12528,15
- дебіторська заборгованість покупців – 12810,10
- нерозподілений прибуток – 9450,60
- первісна вартість основних засобів – 49690,00
- знос основних засобів – 5541,25
- кредиторська заборгованість постачальникам за товари – 4150,60
- короткостроковий кредит банку – 7450,00

Завдання 7

На підставі даних завдання 6 скласти баланс на 01.02.2024. за умови, що у січні 2024 року господарська діяльність підприємства складалась з таких господарських операцій:

1. На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупця за відвантажені товари у сумі 8500,00 грн.
2. Оприбутковані отримані від постачальника товари на суму 9500,00 грн.
3. З поточного рахунку перераховано постачальникам за отримані товари 12600,00 грн.

4. З поточного рахунку в повному обсязі погашений короткостроковий кредит банку.

Завдання 8

Визначити, яким чином наведені нижче господарські операції вплинуть на валюту балансу:

1. З поточного рахунку на карткові рахунки працівників перерахована заробітна плата.
2. До каси повернута невикористана підзвітна сума.
3. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця.
4. Відпущені зі складу матеріали на виробництво конкретного виду продукції.
5. Із заробітної плати директора утриманий податок на доходи фізичних осіб.
6. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику за товари.
7. Оприбутковані отримані від постачальника в рахунок попередньої оплати товари.
8. З поточного рахунку повернутий короткостроковий кредит банку.
9. З каси здані готівкові грошові кошти для зарахування на поточний рахунок.
10. Нарахований знос обладнання, що використовується для виробництва конкретного виду продукції.

Змістовий модуль 2. Метод бухгалтерського обліку

Тема 3. Метод і основні прийоми ведення бухгалтерського обліку

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 3.1 Загальна характеристика методу і прийомів бухгалтерського обліку.
- 3.2 Бухгалтерський баланс.
- 3.3 Рахунки бухгалтерського обліку.
- 3.4 Принцип подвійного запису і бухгалтерські проводки.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо методу бухгалтерського обліку, ознайомлення з основними прийомами бухгалтерського обліку, набуття практичних навичок щодо складання бухгалтерського балансу та виконання бухгалтерських записів в формі бухгалтерських проводок.

Ключові поняття: метод бухгалтерського обліку, конкретно-емпіричні прийоми бухгалтерського обліку, документація, інвентаризація, калькулювання, грошова оцінка, бухгалтерський баланс, рахунки бухгалтерського обліку, принцип подвійного запису, бухгалтерські проводки.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Коротка характеристика рахунків бухгалтерського обліку

Рахунок бухгалтерського обліку – це спосіб групування і відображення наявності та руху об'єктів бухгалтерського обліку.

В залежності від об'єкту обліку розрізняють активні, пасивні і активно-пасивні рахунки.

Активні рахунки – це рахунки, призначені для обліку наявності та руху господарських засобів.

Такі рахунки або мають залишок на початок і кінець періоду за дебетом (за наявності об'єкту обліку), або не мають залишку взагалі (за відсутності об'єкту обліку). Збільшення об'єкту обліку відображається на активних рахунках за дебетом, а зменшення – за кредитом.

Залишок на кінець періоду на активному рахунку формується за дебетом і розраховується таким чином: залишок на початок періоду за дебетом + оборот за дебетом – оборот за кредитом.

Дт	Активний рахунок	Кт
Залишок на початок		
Збільшення об'єкту обліку		Зменшення об'єкту обліку
Залишок на кінець		

Приклади: рахунок 30 «Готівка», рахунок 31 «Рахунки в банках», рахунок 20 «Виробничі запаси», рахунок 10 «Основні засоби».

Пасивні рахунки – це рахунки, призначені для обліку наявності та руху джерел формування господарських засобів.

Такі рахунки або мають залишок на початок і кінець періоду за кредитом (за наявності об'єкту обліку), або не мають залишку взагалі (за відсутності об'єкту обліку). Збільшення об'єкту обліку відображається на пасивних рахунках за кредитом, а зменшення – за дебетом.

Залишок на кінець періоду на пасивному рахунку формується за кредитом і розраховується таким чином: залишок на початок періоду за кредитом + оборот за кредитом – оборот за дебетом.

Дт	Пасивний рахунок	Кт
		Залишок на початок
Зменшення об'єкту обліку		Збільшення об'єкту обліку
		Залишок на кінець

Приклади: субрахунок 401 «Статутний капітал», субрахунок 131 «Знос основних засобів», рахунок 50 «Довгострокові позики», рахунок 60 «Короткострокові позики».

Активно-пасивні рахунки – це рахунки, призначені для обліку коштів у розрахунках. На початок періоду такий рахунок може обліковувати як дебіторську, так і кредиторську заборгованість. Якщо на початок місяця рахунок обліковує дебіторську заборгованість, то він перетворюється на активний рахунок: збільшення дебіторської заборгованості відображається за дебетом, а зменшення – за кредитом. Якщо на початок місяця рахунок обліковує кредиторську заборгованість, то він перетворюється на пасивний рахунок: збільшення кредиторської заборгованості відображається за кредитом, а зменшення – за дебетом. Іншими словами заборгованість збільшується з однойменної сторони, а зменшується – з протилежної. Протягом місяця в наслідок господарських операцій такий рахунок може перетворитись з активного на пасивний і навпаки.

Дт	Активно-пасивний рахунок	Кт
Дебіторська заборгованість		Кредиторська заборгованість
Збільшення дебіторської заборгованості		Збільшення кредиторської заборгованості
Зменшення кредиторської заборгованості		Зменшення дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість		Кредиторська заборгованість

Типовими активно-пасивними рахунками є рахунки 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» і 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Деякі активно-пасивні рахунки є зазвичай пасивними і лише як виняток активними, наприклад, рахунки 64 «Розрахунки за податками й платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням», 66 «Розрахунки з оплати праці». Інші активно-пасивні рахунки, наприклад, субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами», є зазвичай активними і лише як виняток пасивними.

Порядок складання бухгалтерських проводок

Бухгалтерська проводка – це спеціальний запис дебету та кредиту рахунків, на яких фіксуються зміни, викликані даною господарською операцією. Складаються бухгалтерські проводки із суворим дотриманням принципу подвійного запису: сума записана за дебетом одного рахунку має бути в обов'язковому порядку записана за кредитом іншого рахунку.

Порядок складання бухгалтерських проводок:

1. Досліджується сутність господарської операції, визначаються об'єкти обліку, що змінюються внаслідок даної господарської операції.
2. Визначаються рахунки, на яких обліковуються об'єкти, що змінюються.
3. Визначається характер рахунків – активні, пасивні, активно-пасивні.
4. Визначається тенденція змін і складається бухгалтерська проводка.

Приклад 1

Господарська операція: На поточний рахунок в банку отриманий короткостроковий кредит банку.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції, по-перше, збільшуються грошові кошти на поточному рахунку, по-друге, збільшується заборгованість підприємства перед банком за кредитом.

Етап другий: грошові кошти підприємства на поточному рахунку обліковуються на субрахунку 311, а короткостроковий кредит банку у національній валюті – на субрахунку 601.

Етап третій: субрахунок 311 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним, а субрахунок 601 обліковує заборгованість підприємства перед банком, зобов'язання і є пасивним.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а пасивні – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 311 Кт 601.

Грошові кошти
на поточному рахунку

311 активний

Короткостроковий кредит банку

601 пасивний

Приклад 2

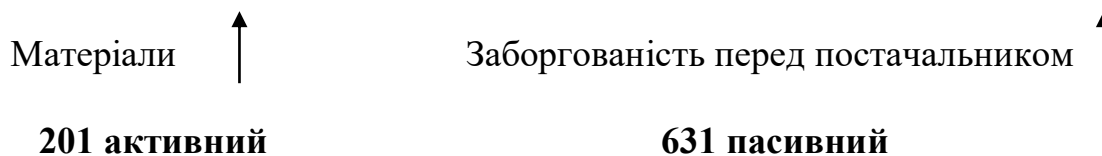
Господарська операція: Оприбутковані до складу отримані від постачальника матеріали.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції, по-перше, збільшуються матеріали, а, по-друге, виникає заборгованість перед постачальником за ці матеріали, адже за них потрібно заплатити постачальнику.

Етап другий: матеріали обліковуються на субрахунок 201, а розрахунки із вітчизняними постачальниками – на субрахунок 631.

Етап третій: субрахунок 201 обліковує матеріали, тобто майно, активи і є активним; субрахунок 631 є активно-пасивним, адже обліковує кошти у розрахунках, тобто дебіторську і кредиторську заборгованість, але в даному випадку необхідно відобразити в обліку кредиторську заборгованість перед постачальником – така заборгованість є зобов'язаннями і перетворює субрахунок 631 на пасивний.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а пасивні – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 201 Кт 631.

Приклад 3

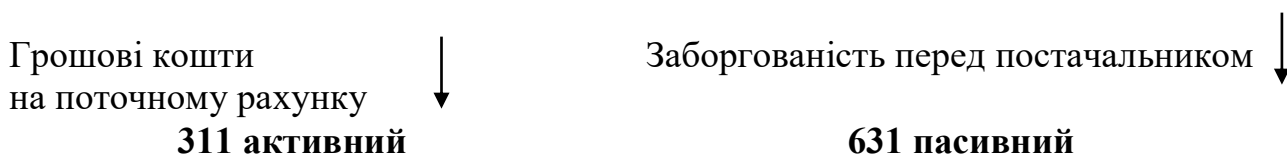
Господарська операція: З поточного рахунку перераховано постачальнику за отримані матеріали.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції грошові кошти на поточному рахунку зменшуються, а, з іншого боку, зменшується заборгованість перед постачальником, адже кошти йому сплачено.

Етап другий: грошові кошти підприємства на поточному рахунку обліковуються на субрахунок 311, а розрахунки із вітчизняними постачальниками – на субрахунок 631.

Етап третій: субрахунок 311 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним; субрахунок 631 є активно-пасивним, адже обліковує кошти у розрахунках, тобто дебіторську і кредиторську заборгованість, але в даному випадку необхідно відобразити в обліку кредиторську заборгованість перед постачальником – така заборгованість є зобов'язаннями і перетворює субрахунок 631 на пасивний.

Етап четвертий: активні рахунки зменшуються за кредитом, а пасивні – за дебетом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 631 Кт 311.

Приклад 4

Господарська операція: Відпущені зі складу у виробництво матеріали на виробництво конкретного виду продукції (наприклад, шкіра на виробництво

взуття).

Етап перший: в наслідок даної господарської операції матеріали на складі зменшуються, а у виробництві вони перетворюються на предмети незавершеного виробництва, яке відповідно збільшується.

Етап другий: матеріали обліковуються на субрахунку 201, а предмети незавершеного виробництва – на рахунку 23.

Етап третій: субрахунок 201 обліковує матеріали, тобто майно, активи і є активним; рахунок 23 обліковує предмети незавершеного виробництва, які знаходяться у власності підприємства, тобто майно і також є активним.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а зменшуються – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 23 Кт 201.

Приклад 5

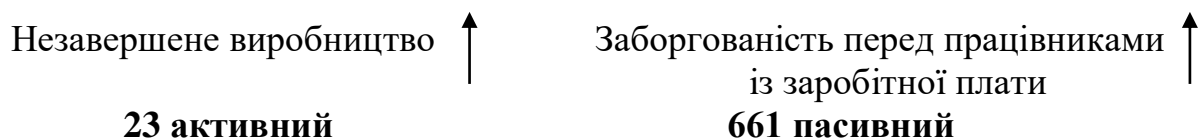
Господарська операція: Нарахована заробітна плата робітникам за виробництво конкретного виду продукції.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції об'єкти незавершеного виробництва, які знаходяться у роботі, завдяки праці людей збільшують свою вартість, а підприємство, нараховуючи заробітну плату, визнає заборгованість перед працівниками із заробітної плати. Варто відзначити, що заробітна плата таким чином лише нараховується (а не видається), тобто роботодавець визнає борг перед працівниками із заробітної плати.

Етап другий: предмети незавершеного виробництва обліковуються на рахунку 23, а заборгованість перед працівниками із заробітної плати – на субрахунку 661.

Етап третій: рахунок 23 обліковує предмети, що знаходяться у власності підприємства, тобто майно і є активним, а субрахунок 661 обліковує заборгованість перед працівниками із заробітної плати, тобто зобов'язання, і є пасивним.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а пасивні – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 23 Кт 661.

Приклад 6

Господарська операція: Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції з'являється, тобто

збільшується, готова продукція, а предмети незавершеного виробництва – зменшуються, адже саме вони перетворюються на готову продукцію.

Етап другий: предмети незавершеного виробництва обліковуються на рахунок 23, а готова продукція – на рахунок 26.

Етап третій: і предмети незавершеного виробництва, і готова продукція є майном, що належить підприємству, тобто активами, відповідно рахунки 23 та 26 є активними.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а зменшуються – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 26 Кт 23.

Приклад 7

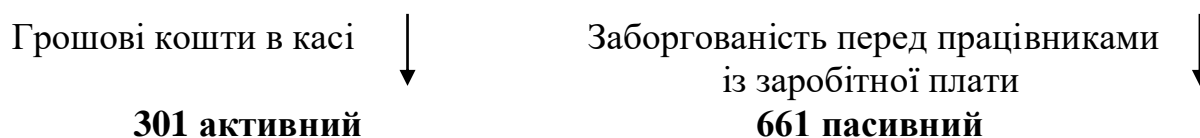
Господарська операція: Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції грошові кошти у касі зменшуються, окрім того, якщо заробітну плату видають, то суми до видачі вже визначили і на ці суми підприємство визнало заборгованість перед працівниками із заробітної плати, а внаслідок виплати така заборгованість підприємства перед працівниками зменшується.

Етап другий: грошові кошти у касі обліковуються на субрахунок 301, а заборгованість перед працівниками із заробітної плати – на субрахунок 661.

Етап третій: субрахунок 301 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним, а субрахунок 661 обліковує заборгованість перед працівниками із заробітної плати, тобто зобов'язання, і є пасивним.

Етап четвертий: активні рахунки зменшуються за кредитом, а пасивні – за дебетом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 661 Кт 301.

Приклад 8

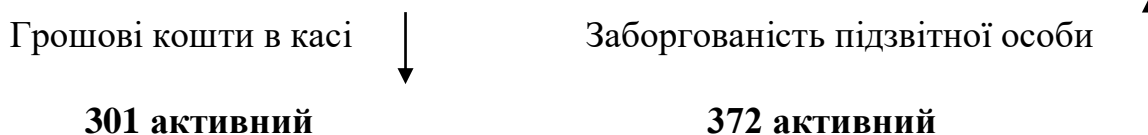
Господарська операція: З каси виданий аванс працівнику на відрядження.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції, по-перше, грошові кошти у касі зменшуються, а, по-друге, враховуючи, що працівник, який отримав аванс, буде зобов'язаний прозвітувати про витрати відрядження, в обліку необхідно відобразити заборгованість такого працівника за авансом, тобто заборгованість підзвітної особи.

Етап другий: грошові кошти у касі обліковуються на субрахунок 301, а розрахунки із підзвітними особами – на субрахунок 372.

Етап третій: субрахунок 301 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним; субрахунок 372 є активно-пасивним, адже він обліковує кошти у розрахунках, але в даному випадку необхідно відобразити в обліку заборгованість підзвітної особи перед підприємством, тобто дебіторську заборгованість, яка належить до активів, і даний субрахунок є активним.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а зменшуються – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 372 Кт 301.

Приклад 9

Господарська операція: На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупця за відвантажену готову продукцію.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції збільшуються грошові кошти на поточному рахунку, окрім того покупець, що здійснює оплату, заборгував підприємству певну суму за вже отриману готову продукцію, а зараз, коли від нього надійшли кошти, ця заборгованість зменшується.

Етап другий: грошові кошти на поточному рахунку обліковуються на субрахунку 311, а розрахунки із покупцями – на субрахунку 361.

Етап третій: субрахунок 311 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним; субрахунок 361 є активно-пасивним, адже він обліковує кошти у розрахунках, але в даному випадку необхідно відобразити в обліку заборгованість покупця перед підприємством, тобто дебіторську заборгованість, яка належить до активів, і даний субрахунок є активним.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а зменшуються – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 311 Кт 361.

Приклад 10

Господарська операція: На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця за готову продукцію.

Етап перший: в наслідок даної господарської операції збільшуються грошові кошти на поточному рахунку, окрім того виникає, тобто збільшується, заборгованість підприємства перед таким покупцем, адже підприємство буде зобов'язане відвантажити йому готову продукцію на відповідну суму.

Етап другий: грошові кошти на поточному рахунку обліковуються на субрахунку 311, а розрахунки із покупцями – на субрахунку 361.

Етап третій: субрахунок 311 обліковує грошові кошти, тобто майно, активи і є активним; субрахунок 361 є активно-пасивним, адже він обліковує кошти у розрахунках, але в даному випадку необхідно відобразити в обліку заборгованість підприємства перед покупцем, тобто кредиторську заборгованість, зобов'язання, що перетворює субрахунок 361 на пасивний.

Етап четвертий: активні рахунки збільшуються за дебетом, а пасивні – за кредитом, таким чином дана господарська операція відображається в обліку бухгалтерською проводкою Дт 311 Кт 361.

Грошові кошти
на поточному рахунку
311 активний

Заборгованість перед покупцем
361 пасивний

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проводки, що відображали б в обліку такі господарські операції:

1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику.
2. У рахунок перерахованої попередньої оплати оприбутковані отримані від постачальника товари.
3. З поточного рахунку до каси отримана готівка.
4. Підзвітна особа повернула до каси невикористану підзвітну суму.
5. З поточного рахунку повернуто короткостроковий кредит банку.
6. З поточного рахунку перерахований до бюджету податок на прибуток.
7. З каси підприємства здана готівка для зарахування на поточний рахунок.
8. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця.
9. З поточного рахунку на карткові рахунки працівників перерахована заробітна плата.
10. З поточного рахунку перерахований єдиний соціальний внесок.

Завдання 2

На підставі наведених даних скласти баланс на 01.01.2024:

- статутний капітал – 60000,00
- заборгованість з оплати праці – 5325,60
- виробничі запаси – 7140,12
- резервний капітал – 12500,00
- грошові кошти на поточному рахунку – 8550,45
- дебіторська заборгованість покупців – 16725,40
- кредиторська заборгованість постачальникам за товари – 11840,60
- дебіторська заборгованість підзвітних осіб – 890,00

- заборгованість до бюджету за податками – 3177,10
- первісна вартість основних засобів – 65450,00
- знос основних засобів – 1928,50
- кредиторська заборгованість за отриманими авансами – 6000,00
- готова продукція – 7980,30
- нерозподілений прибуток – 5964,47.

Завдання 3

За наведеними нижче господарськими операціями скласти субрахунок 301 «Готівка в національній валюті» за умови, що залишок на початок періоду на даному субрахунку складав 1350,50 грн.:

1. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця у сумі 45000,00 грн.
2. З поточного рахунку до каси отримана готівка у сумі 30000,00 грн.
3. З каси виданий аванс працівникові на витрати за відрядженням у сумі 2000,00 грн.
4. З каси видана заробітна плата працівникам підприємства у сумі 25580,00 грн.
5. До каси зарахований готівковий торговий виторг у сумі 3450,00 грн.
6. Прийнятий авансовий звіт працівника за витратами відрядження у сумі 1750,00 грн.
7. До каси повернута невикористана підзвітна сума 250,00 грн.
8. З каси для зарахування на поточний рахунок у банку здано 5600,00 грн.

Завдання 4

За наведеними нижче господарськими операціями скласти субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті» за умови, що залишок на початок періоду на даному субрахунку складав 5950,00 грн.:

1. На поточний рахунок у банку отриманий короткостроковий кредит банку у сумі 45000,00 грн.
2. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику за матеріали у сумі 46500,00 грн.
3. Оприбутковані отримані від постачальника матеріали на суму 51770,00 грн.
4. З поточного рахунку до каси отримана готівка у сумі 3000,00 грн.
5. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця у сумі 55000,00 грн.
6. Відвантажена покупцю у рахунок попередньої оплати готова продукція на суму 51250,00 грн.
7. З поточного рахунку на картковий рахунок працівника перерахований аванс на витрати за відрядженням у сумі 1750,00 грн.
8. З поточного рахунку повернутий короткостроковий кредит банку у сумі 45000,00 грн.
9. З поточного рахунку сплачені відсотки за короткостроковим кредитом банку у сумі 1125,00 грн.

10. З каси для зарахування на поточний рахунок у банку здано 2300,00 грн.

Завдання 5

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	65000,00	Статутний капітал	65000,00
Баланс	65000,00	Баланс	65000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. На поточний рахунок у банку отриманий короткостроковий кредит банку у сумі 25500,00 грн.
2. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця у сумі 15000,00 грн.
3. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику за матеріали у сумі 51500,00 грн.
4. Оприбутковані отримані від постачальника матеріали на суму 38600,00 грн.
5. Відпущені зі складу матеріали на виробництво конкретного виду продукції на суму 35650,00 грн.

Завдання 6

Скласти бухгалтерські проводки, що відображали б в обліку такі господарські операції:

1. На поточний рахунок отриманий довгостроковий кредит банку.
2. Оприбутковані отримані від постачальника малоцінні швидкозношувані предмети.
3. З поточного рахунку на картковий рахунок працівника перерахований аванс на відрядження.
4. Відпущені із складу матеріали на виробництво конкретного виду продукції.
5. Нарахована заробітна плата робітникам виробництва за виробництво конкретного виду продукції.
6. Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція.
7. За рахунок нерозподіленого прибутку нараховані дивіденди засновникам (учасникам) підприємства.
8. З каси видані засновникам (учасникам) нараховані дивіденди.
9. З поточного рахунку перераховані дивіденди засновнику – юридичній особі.
10. До каси отримані готівкові грошові кошти від покупця за відпущену готову продукцію.

Змістовий модуль 3. Практика ведення бухгалтерського обліку

Тема 4. Особливості обліку деяких видів господарських операцій

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 4.1 Єдиний соціальний внесок. Податок на доходи фізичних осіб. Військовий збір.
- 4.2 Облік доходів і витрат. Визначення фінансового результату на рахунках бухгалтерського обліку.
- 4.3 Облік наявності та використання основних засобів.
- 4.4 Облік реалізації активів.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо порядку відображення в обліку оподаткування заробітної плати, ознайомлення із принципами обліку доходів і витрат та визначення фінансового результату, розгляд основ обліку наявності та використання основних засобів, з'ясування логіки відображення в обліку процесу реалізації активів.

Ключові поняття: нарахування, утримання, єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, принцип нарахування, доходи, витрати, фінансовий результат, первісна вартість основних засобів, знос основних засобів, реалізація активів, собівартість реалізації.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Єдиний соціальний внесок. Податок на доходи фізичних осіб. Військовий збір

Єдиний соціальний внесок має вид нарахувань на заробітну плату, тобто цей внесок нараховує та сплачує роботодавець за свій власний рахунок. Нарахований єдиний соціальний внесок визнається витратами роботодавця і в бухгалтерському обліку враховується за дебетом того ж рахунку, що і заробітна плата й інші доходи, на які він нарахований.

Єдиний соціальний внесок нараховується на заробітну плату найманих працівників за *єдиною ставкою 22 %* (виключенням є спеціальна пільгова ставка 8,41 %, за якою роботодавці нараховують єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників із інвалідністю).

Податок на доходи фізичних осіб і військовий збір утримуються із заробітної плати, тобто фактично ці обов'язкові платежі сплачуються за рахунок найманого працівника, однак саме на роботодавця як на джерело виплати доходу покладений обов'язок і відповідно відповідальність за правильний розрахунок, утримання і своєчасне перерахування їх до бюджету.

Саме на ці обов'язкові утримання так звана «брудна» заробітна плата є більшою за так звану «чисту» заробітну плату, яку працівник отримує на руки.

Ставка податку на доходи фізичних осіб становить 18 %.

Ставка військового збору становить 1,5 %.

Приклад відображення в обліку нарахування ЄСВ

Господарська операція: на заробітну плату, нараховану за виробництво конкретного виду продукції, нарахований єдиний соціальний внесок.

Сутність господарської операції: якщо йдеться про нарахування єдиного внеску, то це нарахування, які є додатковими витратами роботодавця – підприємства. Враховуючи, що заробітна плата, на яку нараховується ЄСВ, збільшує вартість незавершеного виробництва, то й додаткові витрати, що з нею пов'язані, збільшують вартість цього ж незавершеного виробництва. Таким чином, з одного боку, збільшується вартість незавершеного виробництва, а, з іншого боку, підприємство таким чином визнає заборгованість з єдиного соціального внеску.

Незавершене виробництво ↑
23 активний

Заборгованість з єдиного соціального внеску ↑
651 пасивний

Бухгалтерська проводка Дт 23 Кт 651.

Приклад відображення в обліку утримання ПДФО

Господарська операція: із заробітної плати працівників утриманий податок на доходи фізичних осіб.

Сутність господарської операції: утримання із заробітної плати здійснюються вже після її нарахування (коли борг перед працівниками вже визнано) за рахунок найманих працівників, це не витрати підприємства, яке лише розраховує та віднімає цю суму із заробітної плати працівника. Саме на суму утримань так звана «брудна» заробітна плата більша за «чисту» заробітну плату, яку отримує найманий працівник. Таким чином, утримуючи суму із заробітної плати, підприємство зменшує борг перед працівником, адже сума до видачі зменшується. Сума податку на доходи фізичних осіб, яку підприємство утримує у працівника, підлягає перерахуванню, відповідно у підприємства виникає заборгованість перед бюджетом за податком.

Заборгованість перед працівниками ↓
із заробітної плати
661 пасивний

Заборгованість перед бюджетом ↑
за податком
641 пасивний

Бухгалтерська проводка Дт 661 Кт 641.

Облік доходів і витрат

Планом рахунків для обліку доходів і витрат призначені спеціальні рахунки доходів (7 клас рахунків) і витрат (9 клас рахунків).

Рахунки доходів визнаються пасивними рахунками, адже доходи є фактично майбутнім прибутком, тобто джерелом формування господарських засобів. Такі рахунки не мають залишку на початок і кінець періоду. Визнання (збільшення) доходів відображається за кредитом, а списання врахованих доходів на рахунок фінансових результатів – за дебетом. Відповідно до принципу нарахування та відповідності доходів доходи враховуються в момент виникнення (при реалізації активів у момент передачі прав власності на активи, що реалізуються, покупцеві) поза залежністю від строків отримання грошових коштів.

Рахунки витрат є активними рахунками, адже витрати зменшують прибуток, за відсутності доходів перетворюються на збитки, що є специфічним видом господарських засобів. Такі рахунки не мають залишку на початок і кінець періоду. Визнання (збільшення) витрат відображається за дебетом, а розподіл або списання врахованих витрат – за кредитом.

Згідно з принципом нарахування та відповідності витрат їх відображення в обліку здійснюється за такими правилами:

- витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно із зменшенням активів або збільшення зобов'язань;
- витрати визнаються витратами певного періоду одночасно із визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені;
- витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються в складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Загальна схема обліку витрат підприємства:

Витрати на виробництво, які в момент їх визнання можуть бути віднесені до конкретного виду продукції, вважаються прямими витратами на виробництво та обліковуються за дебетом рахунку 23 «Виробництво».

Витрати, пов'язані із функціонуванням виробничих структурних підрозділів (цехів, ділянок тощо), які в момент їх визнання не можуть бути віднесені до конкретного виду продукції економічно доцільним способом, вважаються загальновиробничими та обліковуються за дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Наприклад: нарахована заробітна плата начальнику виробничого цеху:

Загальновиробничі ↑
витрати
91 активний

Заборгованість перед працівниками ↑
із заробітної плати
661 пасивний

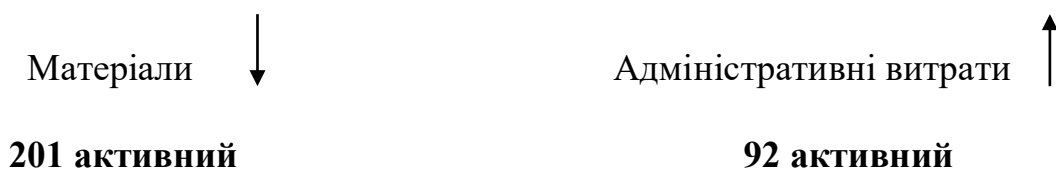
Бухгалтерська проводка Дт 91 Кт 661.

У кінці місяця всі зібрані загальновиробничі витрати розподіляються пропорційно обраній базі розподілу між окремими видами продукції, що в обліку відображається бухгалтерською проводкою Дт 23 Кт 91.

Прямі витрати на виробництво та відповідна частина загальновиробничих витрат формують виробничу собівартість готової продукції, за якою вона оприбутковується до складу, що в обліку відображається бухгалтерською проводкою Дт 26 Кт 23.

Всі витрати на функціонування та управління підприємства в цілому називаються адміністративними витратами та обліковуються за дебетом рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Наприклад: відпущений зі складу папір на потреби бухгалтерії підприємства:

Бухгалтерська проводка Дт 92 Кт 201.

Наприклад: нарахований знос офісного приміщення підприємства:

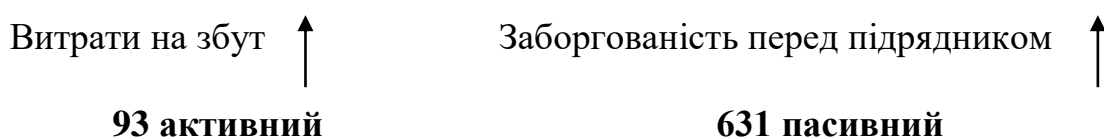

Бухгалтерська проводка Дт 92 Кт 131.

У кінці місяця всі зібрані адміністративні витрати списуються загальною сумою на рахунок фінансових результатів, що в обліку відображається бухгалтерською проводкою Дт 79 Кт 92.

Витрати, безпосередньо пов'язані із збутом готової продукції на виробничих підприємствах, а також витрати на організацію та ведення торговельної діяльності в торгівлі називаються витратами на збут та обліковуються за дебетом рахунку 93 «Витрати на збут».

Наприклад: прийнятий до сплати рахунок і акт наданих послуг транспортного підприємства за транспортування готової продукції покупцям:

Бухгалтерська проводка Дт 93 Кт 631.

У кінці місяця всі зібрані витрати на збут списуються загальною сумою на рахунок фінансових результатів, що в обліку відображається бухгалтерською проводкою Дт 79 Кт 93.

Визначення фінансового результату на рахунках бухгалтерського обліку

Для визначення фінансового результату певного періоду Планом рахунків призначений рахунок 79 «Фінансові результати».

За кредитом даного рахунку збираються всі доходи, а за дебетом – витрати. Сальдо за рахунком 79 і є фінансовий результат. Якщо оборот за кредитом більше ніж оборот за дебетом, то підприємство в даному періоді отримало прибуток у розмірі різниці між оборотами. Якщо оборот за дебетом більше ніж оборот за кредитом, то підприємство в даному періоді зазнало збитків у розмірі різниці між оборотами.

Дт	Рахунок 79	Кт
Витрати		Доходи
		Прибуток
	або	
Збитки		

За підсумком певного періоду (на практиці, як правило, кварталу) визначений на рахунку 79 фінансовий результат переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»:

- прибуток – Дт 79 Кт 441;
- збитки – Дт 442 Кт 79.

Облік реалізації активів

Процес реалізації активів (товарів, готової продукції тощо) в обліку складається з декількох господарських операцій, кожна з яких відображається окремою бухгалтерською проводкою:

- по-перше, за фактом передачі права власності на актив враховується борг покупця та дохід від реалізації активу;
- по-друге, за фактом передачі активу його вартість списується з внутрішнього обліку і враховується собівартість реалізації;
- по-третє, дохід і собівартість реалізації списуються на рахунок фінансових результатів.

Приклад відображення реалізації товарів в обліку:

1. Оприбутковані придбані у постачальника товари – 10 шт. товару А за ціною 5,00 грн./шт.:

Товари ↑	Заборгованість перед постачальником ↑
281 активний	631 пасивний

Дт 281 Кт 631 50,00 грн.

2. Відпущені покупцеві реалізовані товари – 8 шт. товару А за ціною 7,00 грн./шт.

2.1. Врахований борг покупця та дохід від реалізації товарів:

Заборгованість покупця за товари ↑	Дохід від реалізації товарів ↑
361 активний	702 пасивний

Дт 361 Кт 702 – 8 шт. * 7,00 грн./шт. = 56,00 грн.;

2.2. Відображене зменшення товарів і врахована собівартість їх реалізації:

Товари ↓	Собівартість реалізованих товарів ↑
281 активний	902 активний

Дт 902 Кт 281 – 8 шт. * 5,00 грн./шт. = 40,00 грн.

2.3. Дохід від реалізації товарів списується на рахунок фінансових результатів:
Дт 702 Кт 79 – 56,00 грн. Доходи переносяться до кредиту рахунку 79.

2.4. Собівартість реалізованих товарів списується на рахунок фінансових результатів:

Дт 79 Кт 902 – 40,00 грн. Витрати переносяться до дебету рахунку 79.

Фінансовий результат операції – прибуток 16,00 грн.

Увага ! В будь-якому випадку не може бути складена бухгалтерська проводка Дт 361 Кт 281, адже у випадку реалізації товарів заборгованість покупця формується за продажними цінами, а товари зменшуються на суму їх собівартості, тобто за цінами придбання. Саме різниця між продажною ціною і собівартістю є основним джерелом прибутків підприємств, а тому доходи і витрати визнаються окремо, а потім порівнюються на рахунок 79 «Фінансові результати».

Приклад розв'язання типового практичного завдання (торгівля)

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	40000,00	Статутний капітал	73000,00
Знос основних засобів	(15000,00)	Нерозподілений прибуток	7000,00
Грошові кошти на поточному рахунку	55000,00		
Баланс	80000,00	Баланс	80000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від постачальника товари – 2800 шт. товару N за ціною 41,00 грн./шт.:

Дт 281 Кт 631 $2800 * 41,00 = 114800,00$

2. Відвантажені покупцю реалізовані товари – 2500 шт. товару N за ціною 52,00 грн./шт.

2.1. Врахований борг покупця та дохід від реалізації товарів:

Дт 361 Кт 702 $2500 * 52,00 = 130000,00$

2.2. Списується зі складу собівартість реалізованих товарів:

Дт 902 Кт 281 $2500 * 41,00 = 102500,00$

3. На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупця за відвантажені товари – 100000,00 грн.

Дт 311 Кт 361 100000,00

4. З поточного рахунку перераховано постачальнику за отримані товари – 105000,00 грн.

Дт 631 Кт 311 105000,00

5. Нарахована заробітна плата комірнику – 8900,00 грн.

5.1. Нарахована заробітна плата:

Дт 93 Кт 661 8900,00

5.2. Нарахований на заробітну плату комірника єдиний соціальний внесок:

Дт 93 Кт 651 $8900,00 * 22,0 \% = 1958,00$

5.3. Утриманий із заробітної плати комірника податок на доходи фізичних осіб:

Дт 661 Кт 641 $8900,00 * 18,0 \% = 1602,00$

5.4. Утриманий із заробітної плати комірника військовий збір:

Дт 661 Кт 642 $8900,00 * 1,5 \% = 133,50$

6. Нарахований знос торгового обладнання складу на суму 1550,00 грн.

Дт 93 Кт 131 1550,00

7. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів:

7.1. Дохід від реалізації товарів:

Дт 702 Кт 79 130000,00

7.2. Собівартість реалізованих товарів:

Дт 79 Кт 902 102500,00

7.3. Витрати на збут:

Дт 79 Кт 93 8900,00 + 1958,00 + 1550,00 = 12408,00

8. Прибуток звітного періоду списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»:

Дт 79 Кт 441 130000,00 – 102500,00 – 12408,00 = 15092,00

Розрахунки для формування балансу на 01.02.2024.:

Грошові кошти на поточному рахунку 55000,00 + 100000,00 – 105000,00 = 50000,00.

Товари 114800,00 – 102500,00 = 12300,00.

Дебіторська заборгованість покупця 130000,00 – 100000,00 = 30000,00.

Знос основних засобів 15000,00 + 1550,00 = 16550,00.

Нерозподілений прибуток 7000,00 + 15092,00 = 22092,00.

Заборгованість перед постачальником 114800,00 – 105000,00 = 9800,00.

Заборгованість з оплати праці 8900,00 – 1602,00 – 133,50 = 7164,50.

Заборгованість із соціального страхування – 1958,00.

Заборгованість за розрахунками з бюджетом – 1602,00 + 133,50 = 1735,50.

Статутний капітал і первісна вартість основних засобів залишаються без змін.

Баланс на 01.02.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	40000,00	Статутний капітал	73000,00
Знос основних засобів	(16550,00)	Нерозподілений прибуток	22092,00
Товари	12300,00	Кредиторська заборгованість за товари та послуги	9800,00
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	30000,00	Заборгованість з оплати праці	7164,50
Грошові кошти на поточному рахунку	50000,00	Заборгованість із соціального страхування	1958,00
		Заборгованість за розрахунками з бюджетом	1735,50
Баланс	115750,00	Баланс	115750,00

Приклад розв'язання типового практичного завдання (виробництво)

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	28000,00	Статутний капітал	28000,00
Баланс	28000,00	Баланс	28000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від постачальника матеріали – 3000 кг. матеріалу А за ціною 6,00 грн./кг.:

Дт 201 Кт 631 3000 * 6,00 = 18000,00

2. З поточного рахунку перераховано постачальнику за отримані матеріали – 14000,00 грн.:

Дт 631 Кт 311 14000,00

3. Відпущений зі складу на виробництво 1000 шт. продукції М матеріал А за нормою 2,5 кг./шт.:

Дт 23 Кт 201 1000 * 2,5 * 6,00 = 15000,00

4. Нарахована заробітна плата працівнику за виробництво 1000 шт. продукції М, виходячи із відрядної розцінки 9,50 грн./шт.:

4.1. Нарахована заробітна плата працівнику:

Дт 23 Кт 661 1000 * 9,50 = 9500,00

4.2. Нарахований на заробітну плату працівника єдиний соціальний внесок:

Дт 23 Кт 651 9500,00 * 22,0 % = 2090,00

4.3. Утриманий із заробітної плати працівника податок на доходи фізичних осіб:

Дт 661 Кт 641 9500,00 * 18,0 % = 1710,00

4.4. Утриманий із заробітної плати працівника військовий збір:

Дт 661 Кт 642 9500,00 * 1,5 % = 142,50

5. Випущено з виробництва та оприбутковано до складу 1000 шт. продукції М.:

Дт 26 Кт 23 15000,00 + 9500,00 + 2090,00 = 26590,00

6. Реалізовано покупцю 900 шт. продукції М за продажною ціною 33,50 грн./шт.

6.1. Врахований борг покупця та дохід від реалізації готової продукції:

Дт 361 Кт 701 900 * 33,50 = 30150,00

6.2. Списується зі складу собівартість реалізованої готової продукції:

Дт 901 Кт 26 900*(26590,00/1000) = 23931,00

7. На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупця за реалізовану готову продукцію в сумі 22500,00 грн.:

Дт 311 Кт 361 22500,00

8. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів:

8.1. Дохід від реалізації готової продукції:

Дт 701 Кт 79 30150,00

8.2. Собівартість реалізованої готової продукції:

Дт 79 Кт 901 23931,00

9. Прибуток звітного періоду списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»:

Дт 79 Кт 441 30150,00 – 23931,00 = 6219,00

Розрахунки для формування балансу на 01.02.2024.:

Грошові кошти на поточному рахунку $28000,00 - 14000,00 + 22500,00 = 36500,00$.

Матеріали $18000,00 - 15000,00 = 3000,00$.

Готова продукція $26590,00 - 23931,00 = 2659,00$.

Дебіторська заборгованість покупця $30150,00 - 22500,00 = 7650,00$.

Нерозподілений прибуток – 6219,00.

Заборгованість перед постачальником $18000,00 - 14000,00 = 4000,00$.

Заборгованість з оплати праці $9500,00 - 1710,00 - 142,50 = 7647,50$.

Заборгованість із соціального страхування – 2090,00.

Заборгованість за розрахунками з бюджетом – $1710,00 + 142,50 = 1852,50$.

Статутний капітал залишається без змін.

Баланс на 01.02.2024.

Актив		Пасив	
Матеріали	3000,00	Статутний капітал	28000,00
Готова продукція	2659,00	Нерозподілений прибуток	6219,00
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	7650,00	Кредиторська заборгованість за товари та послуги	4000,00
Грошові кошти на поточному рахунку	36500,00	Заборгованість з оплати праці	7647,50
		Заборгованість із страхування	2090,00
		Заборгованість за розрахунками з бюджетом	1852,50
Баланс	49809,00	Баланс	49809,00

Приклад формування оборотно-сальдової відомості

На підставі даних завдання:

1. Скласти баланс на 01.01.2024.
2. Вказати кореспонденцію рахунків за господарськими операціями, склавши журнал реєстрації господарських операцій.
3. Відкрити синтетичні рахунки, записати залишки на початок періоду, рознести господарські операції по рахунках, розрахувати залишки на кінець періоду, скласти оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками за січень.
4. Скласти баланс на 01.02.2024.

Дані про вартість господарських засобів підприємства і джерела їх формування станом на 01.01.2024.:

- статутний капітал – 41300,00
- предмети незавершеного виробництва – 2842,50

- грошові кошти на поточному рахунку – 10400,20
- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 11457,90
- дебіторська заборгованість покупців за товари – 2100,47
- первісна вартість основних засобів – 28405,85
- знос основних засобів – 4870,62
- матеріали – 3120,00
- нерозподілений прибуток – 3010,70
- готова продукція – 13770,20

Господарські операції за січень 2024 року:

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума
1.	З поточного рахунку погашена заборгованість постачальникам за матеріали	9437,90
2.	Відпущені зі складу матеріали на виробництво конкретних видів продукції	1780,50
3.	Нарахована заробітна плата працівникам виробництва, які виготовляють конкретні види продукції	8510,60
4.	Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників виробництва	1872,33
5.	Утриманий податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників виробництва	1531,91
6.	Утриманий військовий збір із заробітної плати працівників виробництва	127,66
7.	Нарахований знос обладнання, що використовується у виробництві конкретних видів продукції	806,21
8.	Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція	12125,90
9.	Відвантажена покупцям готова продукція: Продажна вартість готової продукції – 27500,00 Виробнича собівартість готової продукції – 21450,60	
10.	На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупців за відвантажену продукцію	28300,00

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Незавершене виробництво	2842,50	Статутний капітал	41300,00
Грошові кошти на поточному рахунку	10400,20	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	11457,90
Дебіторська заборгованість покупців за товари	2100,47	Нерозподілений прибуток	3010,70
Первісна вартість основних засобів	28405,85		
Знос основних засобів	(4870,62)		
Матеріали	3120,00		
Готова продукція	13770,20		
Баланс	55768,60	Баланс	55768,60

Журнал реєстрації господарських операцій за січень 2024 року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Бух. проводка		Сума
		Дт	Кт	
1.	З поточного рахунку погашена заборгованість постачальникам за матеріали	631	311	9437,90
2.	Відпущені зі складу матеріали на виробництво конкретних видів продукції	23	201	1780,50
3.	Нарахована заробітна плата працівникам виробництва, які виготовляють конкретні види продукції	23	661	8510,60
4.	Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників виробництва	23	651	1872,33
5.	Утриманий податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників	661	641	1531,91
6.	Утриманий військовий збір із заробітної плати працівників	661	642	127,66
7.	Нарахований знос обладнання, що використовується у виробництві конкретних видів продукції	23	131	806,21
8.	Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція	26	23	12125,90
9.	Відвантажена покупцям готова продукція:			
9.1.	Врахований борг покупця та дохід від реалізації готової продукції	361	701	27500,00
9.2.	Списана зі складу собівартість реалізованої готової продукції	901	26	21450,60
9.3.	Доход від реалізації готової продукції списується на рахунок фінансових результатів	701	79	27500,00
9.4.	Собівартість реалізованої готової продукції списується на рахунок фінансових результатів	79	901	21450,60
10.	На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупців за відвантажену готову продукцію	311	361	28300,00
11.	Прибуток звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	79	441	6049,40
Усього за журналом реєстрації господарських операцій				168443,61

Синтетичні рахунки (субрахунки) за січень 2024 року

401		23		311	
	41300,00	2842,50		10400,20	
		1780,50	12125,90	28300,00	9437,90
		8510,60			
		1872,33			
		806,21			
0,00	0,00	12969,64	12125,90	28300,00	9437,90
	41300,00	3686,24		29262,30	

631		361		10	
	11457,90	2100,47		28405,85	
9437,90		27500,00	28300,00		
9437,90	0,00	27500,00	28300,00	0,00	0,00
	2020,00	1300,47		28405,85	
131		201		441	
	4870,62	3120,00			3010,70
	806,21		1780,50		6049,40
0,00	806,21	0,00	1780,50	0,00	6049,40
	5676,83	1339,50			9060,10
26		661		651	
13770,20					
12125,90	21450,60	1531,91	8510,60		1872,33
		127,66			
12125,90	21450,60	1659,57	8510,60	0,00	1872,33
4445,50			6851,03		1872,33
641		642		701	
	1531,91		127,66	27500,00	27500,00
0,00	1531,91		127,66	27500,00	27500,00
	1531,91		127,66		0,00
901		79			
21450,60	21450,60	27500,00	27500,00		
21450,60	21450,60	27500,00	27500,00		
0,00			0,00		

Оборотно-сальдова відомість за синтетичними рахунками за січень 2024 року

Рахунок	Залишки на 01.01.2024.		Обороти за січень 2024		Залишки на 01.02.2024.	
	Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
401		41300,00	0,00	0,00		41300,00
23	2842,50		12969,64	12125,90	3686,24	

311	10400,20		28300,00	9437,90	29262,30	
631		11457,90	9437,90	0,00		2020,00
361	2100,47		27500,00	28300,00	1300,47	
10	28405,85		0,00	0,00	28405,85	
131		4870,62	0,00	806,21		5676,83
201	3120,00		0,00	1780,50	1339,50	
441		3010,70	0,00	6049,40		9060,10
26	13770,20		12125,90	21450,60	4445,50	
661		0,00	1659,57	8510,60		6851,03
651		0,00	0,00	1872,33		1872,33
641		0,00	0,00	1531,91		1531,91
642		0,00	0,00	127,66		127,66
701		0,00	27500,00	27500,00		0,00
901	0,00		21450,60	21450,60	0,00	
79		0,00	27500,00	27500,00		0,00
Усього	60639,22	60639,22	168443,61	168443,61	68439,86	68439,86

Баланс на 01.02.2024.

Актив		Пасив	
Незавершене виробництво	3686,24	Статутний капітал	41300,00
Грошові кошти на поточному рахунку	29262,30	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2020,00
Дебіторська заборгованість покупців за товари	1300,47	Нерозподілений прибуток	9060,10
Первісна вартість основних засобів	28405,85	Заборгованість з оплати праці	6851,03
Знос основних засобів	(5676,83)	Заборгованість зі страхування	1872,33
Матеріали	1339,50	Заборгованість за розрахунками з бюджетом	1659,57
Готова продукція	4445,50		
Баланс	62763,03	Баланс	62763,03

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проводки, що відображали б в обліку такі господарські операції:

1. Нарахована заробітна плата директору підприємства.
2. На заробітну плату, нараховану директору підприємства, нарахований єдиний соціальний внесок.
3. Утриманий податок на доходи фізичних осіб із нарахованої директору заробітної плати.
4. Нарахований знос будівлі виробничого цеху.
5. Зі складу відпущений папір на потреби відділу кадрів підприємства.
6. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників, які виготовляють конкретні види продукції.

7. Нарахована заробітна плата продавцю роздрібного магазину.
8. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату, нараховану продавцю роздрібного магазину.
9. Нарахований знос комп'ютерної техніки бухгалтерії підприємства.
10. Відпущені зі складу миючі засоби на прибирання роздрібного магазину.
11. Нарахований знос обладнання, що використовується у виробництві конкретних видів продукції.
12. Прийнятий до оплати рахунок і акт наданих послуг тепломережі за опалення виробничого цеху.
13. На заробітну плату інженера виробничого цеху нарахований єдиний соціальний внесок.
14. Виданий з каси аванс працівнику на витрати за відрядженням.
15. Прийнято авансовий звіт головного бухгалтера за витратами відрядження – мета відрядження – участь у семінарі «Нове в податковому законодавстві».

Завдання 2

Скласти бухгалтерські проводки, що відображали б в обліку такі господарські операції:

1. З поточного рахунку перераховано підряднику за отримані ремонтні роботи.
2. Нарахована заробітна плата начальнику відділу кадрів.
3. Із заробітної плати начальника відділу кадрів утриманий військовий збір.
4. Нарахований знос офісного приміщення.
5. Прийнятий до оплати рахунок і акт за юридичні послуги, надані підприємству.
6. Нарахована заробітна плата прибиральниці роздрібного магазину.
7. Із заробітної плати прибиральниці роздрібного магазину утриманий податок на доходи фізичних осіб.
8. Нарахований знос виробничого обладнання.
9. Прийнятий до оплати рахунок і акт рекламної компанії за рекламу продукції підприємства в пресі.
10. Нарахований знос торговельного обладнання складу підприємства оптової торгівлі.
11. Відпущені зі складу запасні частини на поточний ремонт виробничого обладнання.
12. Нараховані відсотки за короткостроковим кредитом банку.
13. З поточного рахунку перераховані банку нараховані відсотки.

Завдання 3

На підставі даних завдання:

1. Скласти баланс на 01.01.2024.
2. Вказати кореспонденцію рахунків за господарськими операціями, склавши журнал реєстрації господарських операцій.

3. Відкрити синтетичні рахунки, записати залишки на початок періоду, рознести господарські операції по рахунках, розрахувати залишки на кінець періоду, скласти оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками за січень.

4. Скласти баланс на 01.02.2024.

Дані про вартість господарських засобів підприємства і джерела їх формування станом на 01.01.2024:

- статутний капітал – 32530,00
- заборгованість з оплати праці – 5325,60
- грошові кошти на поточному рахунку – 1550,45
- дебіторська заборгованість покупців – 3725,40
- заборгованість за розрахунками з бюджетом – 2128,10
- первісна вартість основних засобів – 28440,90
- знос основних засобів – 1718,50
- готова продукція – 10250,00
- нерозподілений прибуток – 2264,55

Господарські операції за січень 2024 року:

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума
1.	На поточний рахунок отримані кошти від покупців за реалізовану продукцію, а також попередня оплата за продукцію	7100,00
2.	На поточний рахунок отриманий короткостроковий кредит банку	10000,00
3.	З поточного рахунку перераховані податки до бюджету	2128,10
4.	З поточного рахунку до каси отримані готівкові грошові кошти	5825,50
5.	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	5325,50
6.	Виданий з каси аванс на витрати за відрядженням працівнику підприємства	400,00
7.	Оприбутковані до складу отримані від постачальника матеріали	3335,25
8.	Відвантажено готову продукцію покупцям: Продажна вартість готової продукції – 15200,40 Виробнича собівартість готової продукції – 9705,40	

Завдання 4

На підставі даних завдання:

1. Скласти баланс на 01.01.2024.
2. Вказати кореспонденцію рахунків за господарськими операціями, склавши журнал реєстрації господарських операцій.
3. Відкрити синтетичні рахунки, записати залишки на початок періоду, рознести господарські операції по рахунках, розрахувати залишки на кінець періоду, скласти оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками за січень.
4. Скласти баланс на 01.02.2024.

Дані про вартість господарських засобів підприємства і джерела їх формування станом на 01.01.2024:

- статутний капітал – 52200,00
- матеріали – 540,20
- грошові кошти на поточному рахунку – 1840,20
- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 5420,30
- дебіторська заборгованість покупців – 3400,50
- первісна вартість основних засобів – 48500,20
- знос основних засобів – 1380,52
- нерозподілений прибуток – 6730,48
- товари – 11450,20

Господарські операції за січень 2024 року:

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума
1.	Оприбутковані до складу отримані від постачальника товари	9480,50
2.	За рахунок короткострокового кредиту банку погашена заборгованість постачальникам за товари	13900,80
3.	З поточного рахунку до каси отримані готівкові грошові кошти	540,00
4.	Виданий з каси аванс на витрати за відрядженням працівнику підприємства	480,00
5.	Відвантажені покупцям товари: Продажна вартість товарів – 16540,00 Собівартість реалізованих товарів – 12840,13	
6.	На поточний рахунок отримані кошти від покупців за реалізовані товари, а також попередня оплата за товари	20840,00
7.	З поточного рахунку погашений короткостроковий кредит банку	11900,80

Завдання 5

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	43000,00	Статутний капітал	65000,00
Знос основних засобів	(3000,00)	Нерозподілений прибуток	9000,00
Матеріали	3000,00		
Грошові кошти на поточному рахунку	31000,00		
Баланс	74000,00	Баланс	74000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ТОВ «Сангрія» товари – 7000 шт. товару А за

ціною 21,00 грн./шт.

2. На поточний рахунок отримана попередня оплата від ТОВ «Сонечко» за товари у сумі 95000,00 грн.

3. Відвантажені ТОВ «Сонечко» товари в рахунок отриманої попередньої оплати – 3100 шт. товару А за ціною 28,00 грн./шт.

4. Відвантажені ПП «Іграшка» товари – 3300 шт. товару А за ціною 27,00 грн./шт.

5. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПП «Іграшка» за відвантажені товари в сумі – 75000,00 грн.

6. З поточного рахунку перераховано ТОВ «Сангрія» за отримані товари – 125000,00 грн.

7. Нарахована заробітна плата комірнику підприємства – 10500,00 грн.

8. Прийнятий до оплати рахунок і акт орендодавця за оренду торговельного складу на суму 2650,00 грн.

9. Нарахований знос торговельного обладнання складу на суму 750,00 грн.

10. Відпущена зі складу пакувальна плівка для пакування товарів перед відвантаженням покупцям на суму 340,00 грн.

11. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.

12. Прибуток звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 6

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	35000,00	Статутний капітал	40000,00
		Непокриті збитки	(5000,00)
Баланс	35000,00	Баланс	35000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ПАТ «ТехноТорг» матеріали – 2000 кг. матеріалу W за ціною 5,00 грн. /кг.

2. З поточного рахунку перераховано ПАТ «ТехноТорг» за отримані матеріали – 8000,00 грн.

3. Відпущений зі складу на виробництво 500 шт. продукції ТТ матеріал W за нормою 3 кг./шт.

4. Нарахована заробітна плата робітнику за виробництво 500 шт. продукції ТТ, виходячи із відрядної розцінки 20,50 грн./шт.

5. Випущено з виробництва та оприбутковано до складу 500 шт. продукції ТТ.

6. Реалізовано ТОВ «Сонечко» 400 шт. продукції ТТ за продажною ціною 47,50 грн./шт.
7. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ТОВ «Сонечко» за реалізовану готову продукцію в сумі 14500,00 грн.
8. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
9. Прибуток звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 7

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Туристична фірма організовує екскурсійні туристичні тури до Львова на зимові свята. Вартість туру на шість днів для одного туриста 9250,00 грн. До витрат туристичної фірми на формування туристичного продукту включається:

- вартість проживання та харчування, що відшкодовується готелю, – 6300,00 грн. у розрахунку на одного туриста або гіда;
- вартість транспортного та екскурсійного обслуговування – 25500,00 грн. у розрахунку на групу не більше 18 осіб;
- заробітна плата гіда, який супроводжує групу, – 5650,00 грн. у розрахунку на групу не більше 18 осіб.

У січні 2024 року було організовано 49 таких турів.

Окрім того, додаткові витрати туристичної фірми включають заробітну плату директора фірми за окладом 9750,00 грн. і витрати на амортизацію офісного приміщення та обладнання на суму 3250,00 грн.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	175800,00	Статутний капітал	169800,00
Знос основних засобів	(39450,00)	Непокриті збитки	(7829,70)
Грошові кошти на поточному рахунку	25620,30		
Баланс	161970,30	Баланс	161970,30

Господарські операції за січень 2024 року:

1. На поточний рахунок отримана попередня оплата від туристів за путівки.
2. Прийняті до оплати рахунки та акти наданих послуг щодо проживання, харчування, транспортного та екскурсійного обслуговування туристів і сформована собівартість туристичного продукту.
3. З поточного рахунку перераховано за проживання, харчування, транспортне та екскурсійне обслуговування туристів.
4. Відображений дохід від надання туристичних послуг туристам.
5. Нарахована заробітна плата туристичним гідам.

6. Списана собівартість реалізованих туристичних послуг.
7. Нарахована заробітна плата директору туристичної фірми.
8. Нарахований знос офісного приміщення та офісного обладнання.
9. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
10. Фінансовий результат звітного періоду списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 8

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	70000,00	Статутний капітал	60000,00
Знос основних засобів	(4580,90)	Нерозподілений прибуток	2620,30
Грошові кошти на поточному рахунку	12701,20	Короткостроковий кредит банку	15500,00
Баланс	78120,30	Баланс	78120,30

Господарські операції за січень 2024 року:

1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПП «Конвалія» за матеріали – 9000,00 грн.
2. У рахунок отриманої попередньої оплати отримані від ПП «Конвалія» матеріали – 3600 кг. матеріалу А за ціною 6,00 грн. /кг.
3. Відпущений зі складу на виробництво 500 шт. продукції N матеріал А за нормою 3 кг./шт.
4. Відпущений зі складу на виробництво 700 шт. продукції L матеріал А за нормою 2.5 кг./шт.
5. Нарахована заробітна плата робітнику за виробництво 500 шт. продукції N і за виробництво 700 шт. продукції L, виходячи із відрядної розцінки 9,80 грн./шт.
6. Нарахований знос основних засобів виробничого призначення на суму 480,00 грн.
7. Прийнятий до оплати рахунок і акт за електроенергію, спожиту у виробництві, на суму 420,00 грн.
8. Розподілені враховані загальновиробничі витрати – база розподілу – фізичний обсяг виробленої продукції.
9. Випущено з виробництва і оприбутковано до складу 500 шт. продукції N і 700 шт. продукції L.
10. Відвантажено ТОВ «Титан» 500 шт. продукції N за продажною ціною 34,00 грн./шт. і 500 шт. продукції L за продажною ціною 31,00 грн./шт.

11. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ТОВ «Титан» за реалізовану продукцію в сумі 27000,00 грн.
12. З поточного рахунку перераховано ПП «Конвалія» за отримані матеріали 10000,00 грн.
13. З поточного рахунку списана плата за розрахунково-касове обслуговування – 240,00 грн.
14. Враховані відсотки за короткостроковим кредитом банку – 390,00 грн.
15. З поточного рахунку перераховані банку враховані відсотки – 390,00 грн.
16. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
17. Фінансовий результат звітного періоду списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Змістовий модуль 4. Облік розрахункових операцій

Тема 5. Організація та облік розрахункових операцій

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 5.1 Поняття каси та касових операцій.
- 5.2 Основні правила касової дисципліни.
- 5.3 Документування та облік касових операцій.
- 5.4 Організація та облік розрахунків із підзвітними особами.
- 5.5 Поняття та організація безготівкових розрахунків.
- 5.6 Платіжна інструкція та виписка банку.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо організації та дисципліни розрахункових операцій, набуття практичних навичок щодо документування та відображення в обліку касових операцій, безготівкових розрахунків та розрахунків із підзвітними особами.

Ключові поняття: касові операції, касова дисципліна, ліміт каси, прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, підзвітна особа, відрядження, добові, безготівкові розрахунки, платіжна інструкція, виписка банку.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Порядок формування прибуткових та видаткових касових ордерів

Прибутковий касовий ордер є первинним документом, за допомогою якого документується надходження готівкових грошових коштів до каси підприємства. Документ складається в одному екземплярі, але містить спеціальну відривну частину – квитанцію, яка заповнюється, підписується і передається особі, від якої до каси надходить відповідна грошова сума.

Прибутковий касовий ордер дійсний протягом одного дня, тому операція має бути здійснена саме у ту дату, яка наведена у документі.

Нумеруються прибуткові касові ордери наскрізним способом з початку року, щорічно нумерацію розпочинають з початку.

У прибутковому касовому ордері зазначаються:

- назва підприємства, від імені якого складений документ, а також його код ЄДРПОУ;
- номер документа;
- дата здійснення операції;
- кореспондуючий рахунок (субрахунок);
- прізвище, ім'я та по батькові особи, яка здає грошові кошти до каси;
- підстава (тобто що це за кошти, чому вони надходять до каси);
- сума цифрами та прописом;

- додаток (за необхідності такого до ордера);
- прізвище, ініціали головного бухгалтера та касира.

Підписують прибутковий касовий ордер головний бухгалтер і касир, який здійснює прийняття готівкових грошових коштів до каси.

Кореспондуючий рахунок (субрахунок), що зазначається у прибутковому касовому ордері, це рахунок (субрахунок) за кредитом бухгалтерської проводки, що відображає надходження грошових коштів до каси. Так, якщо кошти до каси отримані з поточного рахунку, то кореспондуючий рахунок (субрахунок) 311, а якщо підзвітна особа здає до каси невикористану суму, то кореспондуючий рахунок (субрахунок) 372.

Якщо кошти отримані до каси з поточного рахунку, то реквізит «Прийнято від» не заповнюється, а у якості підстави зазначається, приміром: «отримані грошові кошти з поточного рахунку у банку за чеком на видачу авансів за відрядженнями».

Реквізит «код цільового призначення» заповнюється лише бюджетними установами.

Нижче наведені приклади складання прибуткових касових ордерів.

Приклад складання прибуткового касового ордеру у разі отримання до каси готівкових грошових коштів з поточного рахунку у банку

Додаток 2 до Положення про ведення касових операцій
у національній валюті в Україні (пункт 25 розділу III)
Типова форма № КО-1

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України 34484511

ТОВ «ЕкоРесурс»
(найменування підприємства/установи/організації)

Прибутковий касовий ордер № 75 від "10" травня 2024 року

№ з/п	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	Примітки
1	311		8500,00		

Прийнято від _____

Підстава: отримано з поточного рахунку в банку за чеком на видачу авансів за відрядженнями

Сума Вісім тисяч п'ятсот грн. 00 коп.
(словами)

Додатки: _____

Головний бухгалтер Карпова М.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир Шевченко Н.О.
(підпис, прізвище, ініціали)

ТОВ «ЕкоРесурс»
(найменування підприємства/установи/організації)

Квитанція
до прибуткового касового ордеру № 75
від "10" травня 2024 року

Прийнято від _____

Підстава: отримано з поточного рахунку в банку за чеком на видачу авансів за відрядженнями

Сума Вісім тисяч п'ятсот грн. 00 коп.

М.П.

Головний бухгалтер Карпова М.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

Касир Шевченко Н.О.
(підпис, прізвище, ініціали)

Приклад складання прибуткового касового ордеру у разі отримання до каси суми готівкового торгового виторгу

Додаток 2 до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (пункт 25 розділу III)
Типова форма № КО-1

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України 29156456

ПП «ДИНАР МАРКЕТ»
(найменування підприємства/установи/організації)

Прибутковий касовий ордер № 131 від "14" травня 2024 року

№ з/п	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	Примітки
1	702		67500,00		

Прийнято від Андрієнко Софії Георгіївни

Підстава: торговий виторг магазину «Їжачок»

Сума Шістдесят сім тисяч п'ятсот грн. 00 коп.
(словами)

Додатки: _____

Головний бухгалтер Ігольцева С.Д.
(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир Маркова Ж.Я.
(підпис, прізвище, ініціали)

ПП «ДИНАР МАРКЕТ»
(найменування підприємства/установи/організації)

Квитанція
до прибуткового касового ордеру № 131
від "14" травня 2024 року

Прийнято від Андрієнко Софії Георгіївни

Підстава: торговий виторг магазину «Їжачок»

Сума Шістдесят сім тисяч п'ятсот грн. 00 коп.

М.П.

Головний бухгалтер Ігольцева С.Д.
(підпис, прізвище, ініціали)

Касир Маркова Ж.Я.
(підпис, прізвище, ініціали)

Видатковий касовий ордер є первинним документом, за допомогою якого документується видача готівкових грошових коштів з каси підприємства. Документ складається в одному екземплярі, має бути підписаний керівником, головним бухгалтером, касиром, а також особою, що отримує грошові кошти з каси. Причому особа, яка отримує грошові кошти, має не лише підписати ордер, а й власною рукою зазначити прописом отриману суму і дату отримання коштів.

Видатковий касовий ордер дійсний протягом одного дня, тому операція має бути здійснена саме у ту дату, яка наведена у документі.

Нумеруються видаткові касові ордери наскрізним способом з початку року, щорічно нумерацію розпочинають з початку.

У видатковому касовому ордері зазначаються:

- назва підприємства, від імені якого складений документ, а також його код ЄДРПОУ;
- номер документа;
- дата здійснення операції;
- кореспондуючий рахунок (субрахунок);
- прізвище, ім'я та по батькові особи, яка отримує грошові кошти з каси;
- підстава (тобто що це за кошти, чому вони видаються з каси);
- сума цифрами та прописом;
- додаток (за необхідності такого до ордеру);

- прізвище, ініціали керівника, головного бухгалтера та касира.

Кореспондуючий рахунок (субрахунок), що зазначається у видатковому касовому ордері, це рахунок (субрахунок) за дебетом бухгалтерської проводки, що відображає видачу грошових коштів з каси. Так, якщо кошти з каси здаються для зарахування на поточний рахунок, то кореспондуючий рахунок (субрахунок) 311, а якщо підзвітній особі видається аванс на відрядження, то кореспондуючий рахунок (субрахунок) 372.

Нижче наведені приклади складання видаткових касових ордерів.

Приклад складання видаткового касового ордеру у випадку здачі готівкових коштів для зарахування на поточний рахунок

Додаток 3 до Положення про ведення касових операцій
у національній валюті в Україні (пункт 26 розділу III)

Типова форма № КО-2

ПП «ДИНАР МАРКЕТ»

(найменування підприємства/установи/організації)

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі
підприємств та організацій України

29156456

Видатковий касовий ордер

від «14» травня 2024 року

№ з/п	Номер документа	Дата складання	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення
1	2	3	4	5	6	7
1	141	14.05.2024.	311		68500,00	

Видати _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава: _____
здано для зарахування на поточний рахунок в АТ «ОТП БАНК»

Сума Шістдесят вісім тисяч п'ятсот грн. 00 коп.
(словами)

Додаток: _____
квитанція АТ «ОТП БАНК» № 105 від 14.05.2024 р.

Керівник _____ Теретьєв О.Г. _____ Головний бухгалтер _____ Ігольцева С.Д. _____
(підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)

Одержав: _____ грн. ___ коп.
(словами)

«__» _____ 20__ року Підпис одержувача _____

За _____
(найменування, номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир _____ Маркова Ж.Я. _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Якщо кошти здаються з каси для зарахування на поточний рахунок, то реквізит «Видати» не заповнюється, а у якості підстави зазначається: «здано для зарахування на поточний рахунок у банку». В такому випадку обов'язковим додатком до видаткового касового ордеру має бути квитанція відповідного банку, що підтверджує отримання коштів для зарахування на поточний рахунок.

У випадках, коли заробітна плата найманим працівникам видається готівкою з каси на підставі платіжної відомості, загальна видана сума списується з каси видатковим касовим ордером. У такому ордері реквізит

«Видати» не заповнюється, а у якості підстави зазначається, приміром: «видана заробітна плата за другу половину березня 2024 року». Обов'язковим додатком до такого ордера є відповідна платіжна відомість.

Реквізит «код цільового призначення» заповнюється лише бюджетними установами.

Приклад складання видаткового касового ордеру у випадку видачі авансу підзвітній особі

Додаток 3 до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (пункт 26 розділу III)
Типова форма № КО-2

ТОВ «ЕнергоРесурс»
(найменування підприємства/установи/організації)

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України 34484511

Видатковий касовий ордер від «11» травня 2024 року

№ з/п	Номер документа	Дата складання	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення
1	2	3	4	5	6	7
1	87	11.05.2024.	372		7100,00	

Видати Романенку Ігорю Васильовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава: аванс на витрати за відрядженням

Сума Сім тисяч сто грн. 00 коп.
(словами)

Додаток: _____

Керівник Сергієнко О.О. Головний бухгалтер Карпова М.В.
(підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)

Одержав: _____ грн. ___ коп.
(словами)

« » 20 року Підпис одержувача _____

За паспортом СВ 184598 виданим 15.05.2006 р. Хортицьким РВ УМВС України в Запорізькій області
(найменування, номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир Шевченко Н.О.
(підпис, прізвище, ініціали)

Порядок документування розрахунків із підзвітними особами

Підзвітними особами називають працівників підприємства, які отримали аванс або на витрати за відрядженням, або на придбання від імені підприємства товарів, робіт, послуг і мають прозвітувати про витрати, що були здійсненні за рахунок отриманого авансу.

Аванс може бути виданий або готівкою з каси, або шляхом перерахування коштів безготівково на картковий рахунок працівника, або шляхом видачі працівнику корпоративної картки.

Підзвітна особа, яка одержала аванс, зобов'язана прозвітувати у такі терміни:

- за сумами, отриманими на господарські потреби, не пізніше наступного дня після дня видачі;
- за сумами, отриманими на витрати за відрядженням, до закінчення місяця, наступного за місяцем, у якому підзвітна особа завершує таке відрядження.

Звіт здійснюється шляхом складання спеціального первинного документа – Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, форма якого затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 28.09.2015. № 841 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 09.05.2023. № 239). Враховуючи, що назва документу є складною, саме цей документ зазвичай називають авансовим звітом.

До складеного авансового звіту підзвітна особа має додати документи, що підтверджують відповідні витрати, – транспортні квитки, рахунки готелів, фіскальні чеки, квитанції тощо.

За відрядженнями працівникам відшкодовуються не лише документально підтверджені витрати (витрати на проживання, проїзд тощо), а й виплачуються так звані добові за кожний день відрядження із врахуванням дня від'їзду та дня прибуття двома повними днями.

Для державних службовців і працівників підприємств, установ, організації, що повністю або частково фінансуються за рахунок бюджетних коштів, розмір добових у разі відрядження в межах України складає 300,00 грн. на добу, а у разі відрядження за кордон визначається у розрізі окремих країн Постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2011. № 98 «Про суми і склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами й організаціями, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів».

На інших підприємствах розмір добових визначається внутрішніми документами і законодавчо не обмежується. Добові в межах не більше 0,1 мінімальної заробітної плати на 1 січня звітного року (у 2024 році – 710,00 грн.) при відрядженнях в межах України та в межах не більше 80 євро на добу при відрядженнях за кордон податком на доходи фізичних осіб і військовим збором не оподатковуються. Сума перевищення, за наявності такої, оподатковується податком на доходи фізичних осіб за ставкою 18 % і військовим збором за ставкою 1,5 %.

В авансовому звіті формується загальна сума витрат підзвітної особи.

Після подання та перевірки авансового звіту із підзвітною особою здійснюється остаточний розрахунок, тобто за наявності залишку підзвітна особа має його повернути, а за наявності перевитрати сума такої перевитрати видається підзвітній особі.

Платіжні інструкції та виписки банку

Платіжні інструкції є найбільш розповсюдженим інструментом безготівкових розрахунків. Даний документ є фактично письмовим наказом власника рахунку (платника) банку перерахувати з його рахунку вказану суму на інший рахунок так званого отримувача коштів. За допомогою платіжних інструкцій здійснюють безготівкові платежі постачальникам і підрядникам, сплату податків до бюджету, єдиного соціального внеску тощо.

Платіжні інструкції складають українською мовою із суворим дотриманням типової форми, затвердженої Національним банком України. Зазвичай платіжні інструкції формуються у формі електронних документів за допомогою спеціальної програми «Клієнт-банк» і перетворюються із звичайного файлу на електронний документ шляхом застосування електронних цифрових підписів та печатки.

У платіжній інструкції міститься така інформація: номер і дата складання, банківські реквізити платника та отримувача, сума платежу, призначення платежу. До банківських реквізитів відносяться: коротка назва платника (отримувача), його код ЄДРПОУ для юридичних осіб або ідентифікаційний код для фізичних осіб, номер банківського рахунку, коротке найменування банку (надавача платіжних послуг).

Призначення платежу може бути зазначене таким чином: «за отримані будівельні матеріали за накладною № 157 від 10.05.2024., у тому числі ПДВ 20000,00 грн.» або «попередня оплата за паливно-мастильні матеріали за рахунком № 171 від 07.05.2024., у тому числі ПДВ 18000,00 грн.»

Інформація щодо виконаних платежів, а також щодо сум, які надійшли на поточний рахунок підприємства, міститься у виписці банку – спеціальному документі, що формує банківська установа для клієнта – власника рахунку.

У виписці банку наводяться залишок на рахунку на початок операційного дня, суми, що надішли на поточний рахунок протягом дня із детальною інформацією щодо платника, його банківських реквізитів, призначення платежів, суми, що були перераховані з поточного рахунку із відповідною детальною інформацією щодо отримувача, а також залишок на рахунку на кінець операційного дня.

Здійснюючи роботу із випискою банку, варто пам'ятати, що оскільки на балансі банку кошти на поточному рахунку клієнта враховуються як кредиторська заборгованість, то їх залишок на початок і кінець дня і суми зарахованих коштів відображається у виписці за кредитом, а суми списаних з рахунку коштів – за дебетом. Саме виписка банку є первинним документом для відображення в обліку операцій на поточному рахунку.

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти перелік господарських операцій, що документуються шляхом складання прибуткових і видаткових касових ордерів. За кожною з таких операцій скласти відповідну бухгалтерську проводку.

За будь-якими з цих операцій скласти приклади двох прибуткових і двох видаткових касових ордерів.

Завдання 2

Скласти перелік господарських операцій, які здійснюються на підставі платіжних інструкцій. За кожною з таких операцій скласти відповідну бухгалтерську проводку.

За будь-якими двома з цих операцій скласти відповідні платіжні інструкції.

Завдання 3

Скласти перелік господарських операцій, які відображаються в обліку на підставі виписки банку. За кожною з таких операцій скласти відповідну бухгалтерську проводку.

Завдання 4

За наведеними нижче даними скласти первинні документи з обліку касових операцій, авансовий звіт, звіт касира і відомість синтетичного обліку за субрахунком 301 за березень 2024 року.

ТОВ «Акварин» код ЄДРПОУ 23344001; поточний рахунок UA35313399000026004578980074 в Запорізькому РУ «ПриватБанк»;

Ліміт каси 900,00 грн.

Директор Трегубенко Ігор Володимирович.

Головний бухгалтер Воробйова Людмила Вікторівна.

Касир Іванова Надія Іванівна.

Номера ПКО за 29.02.2024. – 53, 54; номери ВКО за 29.02.2024. – 49.

Залишок грошових коштів у касі на 01.03.2024. – 480,00 грн.

01.03.-03.03. Касові операції не здійснювались.

04.03. Отримані грошові кошти в банку з поточного рахунку за чеком на виплату заробітної плати за другу половину лютого в сумі 42362,00 грн. та видачу авансу за відрядженням – 5000,00 грн. – усього 47362,00 грн.

04.03. Виданий аванс на відрядження Кононенку Івану Андрійовичу – 5100,00 грн.

04.03. Видана заробітна плата за другу половину лютого 2024 року.

Платіжна відомість: Трегубенко І.В. – 7610,50
Воробйова Л.В. – 7255,00
Іванова Н.І. – 6710,50
Конєв С.О. – 6863,50
Кононенко І.А. – 6942,50
Олексеєнко О.Г. – 6980,00.

04.03. Прийнятий авансовий звіт за відрядженням Конєва Сергія Олексійовича (був виданий аванс 26.02.2024. за ВКО № 51 в сумі 5000,00 грн.):

відрядження в межах України з 27.02.2024. по 02.03.2024.;

Документи, що підтверджують витрати:

- квиток на потяг Запоріжжя-Київ 27.02.2024. – 721,50 грн.;
- квиток на потяг Київ-Запоріжжя 01.03.2024. – 751,50 грн.;
- рахунок готелю «Варшава» № 2456/03 від 01.03.2024. – 1340,00 грн. без ПДВ.

Здійснений остаточний розрахунок з Конєвим С.О. за відрядженням.

Примітка: за наказом директора підприємства добові за відрядженнями Україною встановлені на рівні 390,00 грн.

Завдання 5

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки, які б відображали в обліку наведені господарські операції. Вказати, які первинні документи складаються за кожною з наведених операцій, а також яких правил касової дисципліни слід дотримуватись при здійсненні даних операцій.

08.04.2024. З поточного рахунку до каси отримані готівкові грошові кошти в сумі 2000,00 грн. на витрати за відрядженнями.

09.04.2024. З каси підприємства виданий аванс головному бухгалтеру на витрати за відрядженням в сумі 2000,00 грн.

16.04.2024. Головним бухгалтером наданий авансовий звіт щодо витрат за відрядженням. Відрядження до м. Харків з 11.04.2024. по 12.04.2024. включно. Мета відрядження – участь в семінарі з питань бухгалтерського обліку та оподаткування. До авансового звіту додаються наступні документи:

- автобусний квиток ТДВ «АвтоТранспорт» № 3545002 від 11.04.2024. Запоріжжя-Харків 451,50 грн., у тому числі ПДВ 75,00 грн.

- автобусний квиток ТДВ «АвтоТранспорт» № 2578098 від 12.04.2024. Харків-Запоріжжя 451,50 грн., у тому числі ПДВ 75,00 грн.

- рахунок готелю ТОВ «Готель Злата Прага» № 165/04 від 12.04.2024. за добу – 480,00 грн. без ПДВ.

Добові за відрядженнями Україною виплачуються на підприємстві в розмірі 350,00 грн. за добу.

17.04.2024. За підсумками авансового звіту проведений остаточний розрахунок з підзвітною особою.

Завдання 6

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки, які б відображали в обліку наведені господарські операції за умови. Вказати, які первинні документи складаються за кожною з наведених операцій, а також яких правил касової дисципліни слід дотримуватись при здійсненні даних операцій.

15.04.2024. Передано працівнику підприємства – юрисконсульту картка до карткового рахунку підприємства із залишком 7000,00 грн.

15.04.2024. З карткового рахунку підприємства через банкомат знято юрисконсультом на витрати за відрядженням 3300,00 грн.

24.04.2024. Юрисконсультом наданий авансовий звіт щодо витрат за відрядженням. Відрядження до м. Полтава з 17.04.2024. по 19.04.2024. включно. Мета відрядження – участь в судовому засіданні за позовом підприємства. До авансового звіту додаються наступні документи:

- автобусний квиток ТДВ «АвтоТранспорт» № 3546008 від 17.04.2024. Запоріжжя-Полтава 675,50 грн., у тому числі ПДВ 112,40 грн.

- автобусний квиток ТДВ «АвтоТранспорт» № 2597031 від 19.04.2024. Полтава-Запоріжжя 675,50 грн., у тому числі ПДВ 112,40 грн.

- рахунок готелю ТОВ «Готель Приватний» № 31/04 від 19.04.2024. за дві доби – 680,00 грн. без ПДВ.

Добові за відрядженнями Україною виплачуються на підприємстві в розмірі 375,00 грн. за добу.

25.04.2024. За підсумками авансового звіту проведений остаточний розрахунок з підзвітною особою.

Завдання 7

Скласти приклади виписок банку за поточним рахунком умовного підприємства за квітень 2024 року у кількості не менше трьох виписок. У складених виписках у обов'язковому порядку мають бути представлені такі розрахунки:

- надходження на поточний рахунок грошових коштів від покупців;
- надходження на поточний рахунок короткострокового кредиту банку;
- погашення з поточного рахунку короткострокового кредиту банку та сплата у кінці місяця відсотків за ним;
- сплата коштів постачальникам за отримані товари;
- перерахування до бюджету податків – податку на доходи фізичних осіб, військового збору, податку на додану вартість, плати за землю;
- сплата єдиного соціального внеску;
- операції, пов'язані із зарахуванням готівкових коштів на поточний рахунок (та/або отриманням готівки з поточного рахунку).

На підставі сформованих виписок банку скласти відомість за синтетичним субрахунком 311 за квітень 2024 року.

Тема 6. Облік розрахунків з оплати праці

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 6.1 Порядок визначення основної та додаткової заробітної плати.
- 6.2 Оплата часу відпусток.
- 6.3 Допомога з тимчасової непрацездатності.
- 6.4 Оподаткування доходів працівників.
- 6.5 Загальна схема обліку розрахунків з оплати праці.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо організації та відображення в обліку розрахунків з оплати праці, набуття практичних навичок розрахунку та відображення в обліку виплат найманим працівникам, сум обов'язкових нарахувань та утримань із заробітної плати.

Ключові поняття: заробітна плата, погодинна та відрядна форми оплати праці, відпустка, допомога з тимчасової непрацездатності, нарахування, утримання, єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, аванс.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Порядок розрахунку оплати випадків тимчасової непрацездатності

Оплата випадків тимчасової непрацездатності працівників здійснюється виключно на підставі листків тимчасової непрацездатності за всі календарні дні, які мають місце у періоді тимчасової непрацездатності.

Відповідно до норм «Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням», затвердженого Постановою КМУ від 26.09.2001. №1266, розрахунок оплати періоду тимчасової непрацездатності здійснюється виходячи із середньої заробітної плати за дванадцять календарних місяців (з 1-го до 1-го числа) за останнім основним місцем роботи перед настанням страхового випадку. Якщо працівник відпрацював у даного роботодавця менше дванадцяти місяців, то розрахунок здійснюється виходячи з фактичної кількості повністю відпрацьованих календарних місяців (з 1-го до 1-го числа), що передували місяцю настання страхового випадку. Якщо ж працівник відпрацював менше одного місяця, розрахунок здійснюється виходячи з фактично відпрацьованого часу (календарних днів) перед настанням страхового випадку.

Період, не відпрацьований з поважних причин (як повний місяць, так й окремі календарні дні), виключається з розрахункового періоду. Поважними причинами відповідно до п.3 Порядку №1266 визнаються тимчасова

працездатність, відпустка по вагітності та пологах, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати. Під час виконання розрахунку такі дні та відповідна їх оплата (за наявності) виключаються із розрахунку. В той же час інші дні, не відпрацьовані працівником із різних причин (наприклад, дні щорічної відпустки) та їх оплата у розрахунок приймаються, не виключаються також святкові та неробочі дні, що мають місце у розрахунковому періоді.

Допомога по тимчасовій непрацездатності нараховується працівникам залежно від страхового стажу у розмірі:

- 50 відсотків середньої заробітної плати – працівникам, які мають страховий стаж до трьох років;
- 60 відсотків середньої заробітної плати – працівникам, які мають страховий стаж від трьох до п'яти років;
- 70 відсотків середньої заробітної плати – працівникам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років;
- 100 відсотків середньої заробітної плати – працівникам, які мають страховий стаж понад вісім років.

Перші п'ять календарних днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми робітника, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, оплачуються за рахунок роботодавця (підприємства або підприємця). За весь наступний період тимчасової непрацездатності допомога виплачується за рахунок коштів соціального страхування. Окрім того, за рахунок коштів фонду соціального страхування допомога за всі дні тимчасової непрацездатності виплачується в разі необхідності догляду за хворою дитиною або хворим членом родини та у випадку нарахування допомоги з вагітності та пологів.

Для одержання коштів на виплату допомоги працівникам за рахунок фонду соціального страхування роботодавці відкривають спеціальний рахунок і подають до фонду заяву-розрахунок відповідної форми. Кошти, отримані від фонду, можуть бути використані винятково на виплату допомог і сплату утриманих з них обов'язкових платежів.

Приклад: комірник складу виробничого цеху Дорошенко А.Д. надала листок тимчасової непрацездатності за період з 11.03.2024. по 22.03.2024. включно. Загальний страховий стаж працівниці складає 7 років.

Допомога з тимчасової непрацездатності Дорошенко А.Д. буде нарахована за 12 календарних днів, у тому числі за 5 календарних днів за рахунок підприємства і за 7 календарних днів за рахунок коштів соціального страхування.

Дані про нараховану Дорошенко А.Д. заробітну плату за останні дванадцять календарних місяців:

період	нараховано	календарні дні періоду
березень 2023	11050,00 грн.	31
квітень 2023	11050,00 грн.	30
травень 2023	11150,00 грн.	31
червень 2023	11250,00 грн.	30
липень 2023	11250,00 грн.	31
серпень 2023	11350,00 грн.	31
вересень 2023	7026,19 грн.	30-10
примітка: хворіла з 06.09.2023. по 15.09.2024.		
жовтень 2023	11350,00 грн.	31
листопад 2023	11400,00 грн.	30
грудень 2023	11400,00 грн.	31
січень 2024	11550,00 грн.	31
лютий 2024	11550,00 грн.	29
Усього за дванадцять місяців	131376,19 грн.	356

Розрахунок середньоденної заробітної плати комірника Дорошенко А.Д.:

$$\frac{131376,19 \text{ грн.}}{356 \text{ дн.}} = 369,03 \text{ грн.}$$

Оплата тимчасової непрацездатності Дорошенко А.Д.:

за рахунок роботодавця – 369,03 грн. * 5 днів * 70 % = 1291,61 грн. (Дт 91 Кт 661);

за рахунок соціального страхування – 369,03 * 7 днів * 70 % = 1808,25 грн. (Дт. 378 Кт 661).

Усього оплата тимчасової непрацездатності – 1291,61 грн. + 1808,25 грн. = 3099,86 грн.

Варто звернути увагу на те, що допомоги з тимчасової непрацездатності оподатковуються за правилами, передбаченими для оподаткування доходів у вигляді заробітної плати. Винятком є лише оплата відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами за рахунок коштів соціального страхування, яка оподатковується лише єдиним соціальним внеском, податок на доходи фізичних осіб і військовий збір з такого доходу не утримуються.

Порядок розрахунку оплати відпусток

Надання відпусток найманим працівникам регулюється Законом України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР. Даним нормативним актом передбачені такі види відпусток:

- щорічні основні та додаткові відпустки;
- додаткові відпустки у зв'язку із навчанням;
- творчі відпустки;
- соціальні відпустки;
- відпустки без збереження заробітної плати.

Щорічна відпустка надається працівнику тривалістю не менше ніж 24 календарних дні за відпрацьований рік, що відраховується з дня укладення трудового договору. Крім того, ряду категорій працівників у випадку шкідливих, важких умов праці, інтенсивного характеру праці й у деяких інших випадках (наприклад, працівникам-інвалідам) передбачене надання щорічної

відпустки більшої тривалості або надання щорічної додаткової відпустки різної тривалості. При розрахунку часу відпустки не враховуються святкові та неробочі дні, що входять до часу відпустки, але не оплачуються. Відпустка може надаватися частинами, однак основна безперервна частина відпустки має складати не менше як 14 календарних днів.

Розрахунок оплати днів відпустки здійснюється виходячи із середньої заробітної плати за останні дванадцять повних місяців, що передують відпустці (чи іншої меншої кількості фактично відпрацьованих повних місяців, якщо дванадцять місяців на даному підприємстві працівник ще не відпрацював), і кількості календарних днів цього періоду за мінусом святкових і неробочих днів. Середня заробітна плата для розрахунку оплати днів відпустки розраховується виходячи із «Порядку розрахунку середньої заробітної плати», затвердженого Постановою КМУ від 8.02.1995. № 100.

Слід пам'ятати, що відповідно до ст. 115 КЗпП заробітна плата працівникам за весь час щорічної відпустки має бути виплачена не пізніше ніж за три дні до початку відпустки.

Якщо працівник, звільняючись, не скористався всіма днями відпустки, на які він має право виходячи із відпрацьованого часу, він має право на надання відпустки перед звільненням або ж на компенсацію за невикористану відпустку. Компенсація визначається виходячи з числа днів, що залишилися від відпусток із розрахунку: повна кількість днів відпустки (у загальному випадку 24 календарних дні) за кожний відпрацьований рік.

Приклад: згідно з наказом керівника інспектору з кадрів Василенко І.К. надається чергова щорічна відпустка тривалістю 24 календарних дні з 06.04.2024. по 29.04.2024.

Для розрахунку суми оплати днів відпустки необхідно залучити дані про нараховану заробітну плату Василенко І.К. за дванадцять повних місяців, відпрацьованих до моменту надання відпустки:

період	нараховано	календарні дні періоду
травень 2023	12890,00 грн.	31
червень 2023	12890,00 грн.	30
липень 2023	12990,00 грн.	31
серпень 2023	11920,11 грн.	31
вересень 2023	13050,00 грн.	30
жовтень 2023	13050,00 грн.	31
листопад 2023	13050,00 грн.	30
грудень 2023	13100,00 грн.	31
січень 2024	13250,00 грн.	31
лютий 2024	13250,00 грн.	29
березень 2024	13250,00 грн.	31
квітень 2024	13400,00 грн.	30
Усього за дванадцять місяців	156090,11 грн.	366

Таким чином, сума оплати днів відпустки інспектора з кадрів Василенко І.К. складе:

$$\frac{156090,11 \text{ _ грн.}}{366 \text{ дн.}} * 24 \text{ дн.} = 10235,42 \text{ _ грн.}$$

Варто звернути увагу на те, що оплата днів відпусток оподатковується аналогічно іншим складовим заробітної плати, адже є видом додаткової заробітної плати.

Порядок надання податкових соціальних пільг

Відповідно до норм ст. 169 Податкового кодексу України особи, що отримують дохід у вигляді заробітної плати за умови подання відповідної заяви роботодавцю, мають право на застосування податкової соціальної пільги. Сума податкової соціальної пільги віднімається від заробітної плати при здійсненні розрахунку податку на доходи фізичних осіб.

Розмір податкової соціальної пільги встановлений п. 169.1 Податкового кодексу України і дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня звітного податкового року.

Податковим кодексом передбачені податкові соціальні пільги в розмірі 100 % (у 2024 році – 1514,00 грн.), у розмірі 150 % (у 2024 році – 2271,00 грн.), у розмірі 200 % (у 2024 році – 3028,00 грн.).

На податкову соціальну пільгу в розмірі 100 % мають право:

- будь-який платник податку (пп. 169.1.1 ПКУ);
- особи, що утримують двох і більш дітей віком до 18 років – у розрахунку на кожен таку дитину (пп. 169.1.2 ПКУ).

Окрім того, деякі особи мають право на податкову соціальну пільгу 150 % (пп. 169.1.3 ПКУ) або 200 % (пп. 169.1.4 ПКУ), але лише в тому випадку, якщо їх дохід не перевищує розрахункової суми виходячи з прожиткового мінімуму, крім надання пільг на дітей згідно пп. 169.1.2 та пп. 169.1.3 а і б.

Згідно із пп. 169.4.1 ПКУ працівник може скористатися правом на податкову соціальну пільгу, якщо його загальний місячний дохід, нарахований як заробітна плата, не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень (у 2024 році – 4240,00 грн.).

Виключенням з даного правила є випадки, визначені абзацом другим пп. 169.4.1 ПКУ, коли податкова соціальна пільга надається відповідно до пп. 169.1.2, пп. 169.1.3 а і б, тобто батькам, які утримують двох або більше дітей віком до 18 років, одиноким батькам, а також батькам, які утримують дітей з інвалідністю. У даному випадку граничний розмір доходу, що дає право на застосування пільги, для одного з батьків визначається кратно кількості дітей, а для іншого з батьків – на загальних підставах.

Приклади застосування податкової соціальної пільги:

1. Працівниці підприємства, яка подала заяву про застосування податкової соціальної пільги в розмірі 100 % як мати трьох дітей віком до 18 років, за січень 2024 року нарахована заробітна плата у сумі 11750,00 грн. Податок на доходи фізичних осіб дорівнює:

$$(11750,00 - 1514,00 * 3) * 18\% = 1297,44 \text{ _ грн.}$$

2. Працівнику підприємства, який подав заяву про застосування податкової соціальної пільги в розмірі 150 % як одинокий батько двох дітей віком до 18 років, за січень 2024 року нарахована заробітна плата у сумі 8250,00 грн. Податок на доходи фізичних осіб дорівнює:

$$(8250,00 - 1514,00 * 1,5 * 2) * 18\% = 667,44 \text{ _ грн.}$$

Приклад розв'язання типового практичного завдання

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за лютий 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Нормувальник цеху Марицька А.М.; оклад 9500,00 грн.; загальний страховий стаж чотири роки; лікарняний лист з 15.02.2024. по 23.02.2024. включно; відпрацювала період лютий 2023 року – січень 2024 року без відхилень, окрім випадку тимчасової непрацездатності з 21.06.2023. по 30.06.2023. включно; оклад до 01.01.2024. – 7800,00 грн., з 01.01.2024. – 9500,00 грн., в червні 2023 року нараховано – заробітна плата – 4963,64 грн., допомога з тимчасової непрацездатності – 1534,44 грн.; для працівниці встановлений п'ятиденний робочий тиждень.

Працівниця подала заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця як матір двох дітей у віці до 18 років.

$$\text{Нараховано: заробітна плата} = \frac{9500,00}{21} * 14 = 6333,33 \text{ грн. Дт 91 Кт 661}$$

Допомога з тимчасової непрацездатності за 9 календарних днів, в тому числі за 5 днів за рахунок підприємства і за 4 дні за рахунок коштів соціального страхування.

період	нараховано	календарні дні періоду
лютий 2023	7800,00	28
березень 2023	7800,00	31
квітень 2023	7800,00	30
травень 2023	7800,00	31
червень 2023	4963,64	30-10
липень 2023	7800,00	31
серпень 2023	7800,00	31

вересень 2023	7800,00	30
жовтень 2023	7800,00	31
листопад 2023	7800,00	30
грудень 2023	7800,00	31
січень 2024	9500,00	31
Усього	92463,64	355

Середньоденна заробітна плата: $\frac{92463,64}{355} = 260,46$ грн.

Допомога з тимчасової непрацездатності:

за рахунок підприємства $260,46 * 5 * 60\% = 781,38$ грн. – Дт 91 Кт 661

за рахунок коштів соціального страхування $260,46 * 4 * 60\% = 625,10$ грн. – Дт 378 Кт 661

Усього допомога з тимчасової непрацездатності: 1406,48 грн.

Усього нараховано: $6333,33 + 1406,48 = 7739,81$ грн.

Нарахований ЄСВ: $22,0\% * 7739,81 = 1702,76$ грн. Дт 91 Кт 651

Утримання: ПДФО = $(7739,81 - 1514,00 * 2) * 18,0\% = 848,13$ грн. Дт 661 Кт 641.1

ВЗ $1,5\% * 7739,81 = 116,10$ грн. Дт 661 Кт 642

До видачі: $7739,81 - 848,13 - 116,10 = 6775,58$ грн.

Практичні завдання:

Завдання 1

Відобразити в обліку нарахування заробітної плати, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі на прикладі головного бухгалтера туристичної фірми, якому заробітна плата нараховується за окладом 15500,00 грн.

Завдання 2

Відобразити в обліку нарахування заробітної плати, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі на прикладі начальника виробничого цеху підприємства, якому заробітна плата нараховується за окладом 20800,00 грн., а також премія у розмірі 25 % від окладу.

Завдання 3

Відобразити в обліку нарахування заробітної плати, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі на прикладі продавця роздрібного магазину, якому заробітна плата нараховується відрядно у розмірі 4 % від товарообороту, а товарооборот, забезпечений продавцем за місяць, склав 268760,00 грн.

Завдання 4

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за березень 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Економіст планово-фінансового відділу підприємства Ярова С.А., студентка заочної форми навчання, оклад 9150,00 грн.; загальний трудовий стаж чотири роки; лікарняний лист з 13.03.2024. по 22.03.2024. включно; період березень 2023 року – лютий 2024 року відпрацювала без відхилень, оклад до 01.07.2023. – 8000,00 грн., з 01.07.2023. – 8500,00 грн., з 01.01.2024. – 9150,00 грн.; для працівниці встановлений стандартний п'ятиденний робочий тиждень.

Працівниця подала заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця.

Завдання 5

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за квітень 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Інженер виробничої ділянки Асланов С.В., батько трьох дітей віком до 18 років, один з яких є дитиною з інвалідністю; оклад 13500,00 грн.; щорічна чергова відпустка з 04.04.2024. по 27.04.2024. включно; період з квітня 2023 року по березень 2024 року відпрацював без відхилень; оклад до 01.01.2024. – 12150,00 грн., з 01.01.2024. – 13500,00 грн.; для працівника встановлений шестиденний робочий тиждень (вихідний – неділя).

Працівник подав заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця.

Завдання 6

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за березень 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Комірник цеху Лугова Н.В., одинока мати двох дітей віком до 18 років; оклад 8300,00 грн.; загальний трудовий стаж 11 років; лікарняний лист по догляду за хворою дитиною з 04.03.2024. по 13.03.2024. включно, період березень 2023 року – лютий 2024 року відпрацювала без відхилень за винятком випадку тимчасової непрацездатності з 10.10.2023. по 20.10.2023. включно; оклад до 01.07.2023. – 7000,00 грн., з 01.07.2023. – 7500,00 грн., з 01.01.2024. – 8300,00 грн., в жовтні 2023 року було нараховано – заробітна плата – 4431,82 грн., допомога з тимчасової непрацездатності – 2576,75 грн.; для працівниці встановлений п'ятиденний робочий тиждень.

Працівниця подала заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця.

Завдання 7

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за травень 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Економіст планово-фінансового відділку Ігольцев І.О., працівник із інвалідністю II групи (основна щорічна відпустка надається тривалістю 30 календарних днів); оклад 11550,00 грн., звільнений за власним бажанням з 03 травня 2024 року; в травні відпрацював 3 робочих дні; працював на підприємстві з 15 січня 2024 року; період з дня прийому на роботу до звільнення відпрацював без відхилень, оклад до 01.04.2024. – 10750,00 грн., з 01.04.2024. – 11550,00 грн., відпустка не надавалась; для працівника встановлений п'ятиденний робочий тиждень.

Працівник подав заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця.

Завдання 8

Нарахувати заробітну плату та інші виплати найманому працівнику за квітень 2024 року, визначити та відобразити в обліку суми обов'язкових нарахувань та утримань, визначити суму до видачі за такими даними:

Головний інженер Томський А.М., батько трьох дітей віком до 18 років; оклад 14500,00 грн.; брав відпустку за власний рахунок з 01.04.2024. по 05.04.2024. включно; премія за виконання підприємством плану 10 % від основної заробітної плати; для працівника встановлений п'ятиденний робочий тиждень.

Працівник подав заяву про застосування податкової соціальної пільги у даного роботодавця.

Змістовий модуль 5. Податок на додану вартість та облік запасів

Тема 7. Податок на додану вартість

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 7.1 Нормативні основи стягування податку на додану вартість в Україні.
- 7.2 Порядок визначення податку на додану вартість до сплати.
- 7.3 Первинне документування податкових зобов'язань і податкового кредиту.
- 7.4 Відображення сум податку на додану вартість на рахунках бухгалтерського обліку.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо нормативних основ стягування податку на додану вартість, розгляд питання первинного документування податкових зобов'язань і податкового кредиту, набуття практичних навичок відображення сум податку на додану вартість на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові поняття: податок на додану вартість, податкові зобов'язання, податковий кредит, податок до сплати, податкова накладна, податкова декларація.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Відображення сум податку на додану вартість на рахунках бухгалтерського обліку

Сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету за податковий (звітний) період, визначається як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту даного періоду.

Для обліку розрахунків з бюджетом за податками Планом рахунків передбачений субрахунок 641 «Розрахунки за податками» рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами». Враховуючи, що облік розрахунків за кожним податком має здійснюватися окремо, для обліку розрахунків за податком на додану вартість варто виокремити субрахунок наступного порядку, наприклад, 641.2.

Відображаючи суми податкових зобов'язань і податкового кредиту на рахунках бухгалтерського обліку, варто звернути увагу на те, що кожна визнана сума податкових зобов'язань збільшує суму податку до сплати, тобто збільшує заборгованість перед бюджетом, а кожна врахована сума податкового кредиту, навпаки, зменшує суму податку до сплати, тобто зменшує заборгованість перед бюджетом.

Податкові зобов'язання і податковий кредит враховуються за першою подією, що у випадках попередніх оплат не відповідає принципу нарахування

та відповідності доходів і витрат. Задля вирішення проблеми такої невідповідності у разі отримання або перерахування попередніх оплат для обліку податкових зобов'язань і податкового кредиту застосовують спеціальні субрахунки 643 «Податкові зобов'язання» і 644 «Податковий кредит».

Залишок за дебетом субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» відображається в активі балансу в рядку «Інші оборотні активи», залишок за кредитом субрахунку 644 «Податковий кредит» відображається в пасиві балансу в рядку «Інші поточні зобов'язання».

Придбання товарів на умовах оплати за фактом або із відстрочкою платежу:

1. Оприбутковані отримані від постачальника товари – 10 шт. товару А за ціною 6,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):

1.1. на вартість без ПДВ Дт 281 Кт 631 50,00

1.2. на суму ПДВ Дт 641.2 Кт 631 10,00.

2. З поточного рахунку перераховано постачальнику за отримані товари – 60,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %:

Дт 631 Кт 311 60,00.

Придбання товарів на умовах попередньої оплати:

1. З поточного рахунку перерахована постачальнику попередня оплата за товари – 60,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):

1.1. на перераховану суму з ПДВ Дт 631 Кт 311 60,00

1.2. на суму ПДВ Дт 641.2 Кт 644 10,00.

2. Оприбутковані отримані від постачальника в рахунок попередньої оплати товари – 10 шт. товару А за ціною 6,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %:

2.1. на вартість без ПДВ Дт 281 Кт 631 50,00

2.2. на суму ПДВ Дт 644 Кт 631 10,00.

Реалізація товарів на умовах оплати за фактом або із відстрочкою платежу:

1. Відпущені покупцю реалізовані товари – 10 шт. товару А за ціною 12,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %:

1.1. на продажну вартість з ПДВ Дт 361 Кт 702 120,00

1.2. на суму ПДВ Дт 702 Кт 641.2 20,00

1.3. на собівартість реалізованих товарів Дт 902 Кт 281 50,00.

2. На поточний рахунок отримана оплата від покупця за відпущені товари в сумі 120,00 грн, у тому числі ПДВ 20 %:

Дт 311 Кт 361 120,00.

Реалізація товарів на умовах попередньої оплати:

1. На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця в сумі 120,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %:

1.1. на отриману суму з ПДВ Дт 311 Кт 361 120,00

1.2. на суму ПДВ Дт 643 Кт 641.2 20,00.

2. Відпущені покупцю реалізовані в рахунок попередньої оплати товари – 10 шт. товару А за ціною 12,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %:

2.1. на продажну вартість з ПДВ Дт 361 Кт 702 120,00

2.2. на суму ПДВ Дт 702 Кт 643 20,00

2.3. на собівартість реалізованих товарів Дт 902 Кт 281 50,00.

Приклад розв'язання типового практичного завдання

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	25000,00	Статутний капітал	20000,00
		Нерозподілений прибуток	5000,00
Баланс	25000,00	Баланс	25000,00

Господарські операції січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ТОВ «Мрія» товари – 1700 шт. товару А за ціною 36,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):

1.1. на суму без ПДВ Дт 281 Кт 631 51000,00

1.2. на суму ПДВ Дт 641.2 Кт 631 10200,00

2. Відвантажені ПП «Асторія» товари – 1500 шт. товару А за ціною 45,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %:

2.1. Врахований борг покупця та дохід від реалізації товарів

Дт 361 Кт 702 67500,00

2.2. Враховані податкові зобов'язання з ПДВ

Дт 702 Кт 641.2 11250,00

2.3. Списана собівартість реалізованих товарів

Дт 902 Кт 281 $1500 \cdot 30,00 = 45000,00$

3. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПП «Асторія» за поставлені товари 50000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %:

Дт 311 Кт 361 50000,00

4. З поточного рахунку перераховано ТОВ «Мрія» за отримані товари – 60000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %:

Дт 631 Кт 311 60000,00

5. Прийнятий до оплати рахунок і акт наданих послуг ПП «Автопослуги» за транспортування товарів покупцям на суму 960,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):

5.1. на суму без ПДВ Дт 93 Кт 631 800,00

5.2. на суму ПДВ Дт 641.2 Кт 631 160,00

6. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів:

6.1. Чистий дохід від реалізації товарів

Дт 702 Кт 79 56250,00

6.2. Собівартість реалізованих товарів

Дт 79 Кт 902 45000,00

6.3. Витрати на збут

Дт 79 Кт 93 800,00

7. Прибуток звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»:

Дт 79 Кт 441 10450,00

ПДВ до сплати = Податкові зобов'язання (Кт 641.2) – Податковий кредит (Дт 641.2) = 11250,00 – (10200,00 + 160,00) = 890,00 грн.

Баланс на 01.02.2024.

Актив		Пасив	
Товари	6000,00	Статутний капітал	20000,00
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	17500,00	Нерозподілений прибуток	15450,00
Грошові кошти на поточному рахунку	15000,00	Кредиторська заборгованість за товари та послуги	2160,00
		Заборгованість за розрахунками з бюджетом	890,00
Баланс	38500,00	Баланс	38500,00

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	42000,00	Статутний капітал	42000,00
Баланс	42000,00	Баланс	42000,00

Господарські операції січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ПП «Ротон» товари – 3000 шт. товару W за ціною 18,00 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Відвантажені ТОВ «МММ» товари – 2500 шт. товару W за ціною 27,30 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
3. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ТОВ «МММ» за поставлені товари в сумі 60000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.

4. З поточного рахунку перераховано ПП «Ротон» за отримані товари – 45000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
5. Прийнятий до оплати рахунок і акт наданих послуг ТОВ «ОрендаСервіс» за оренду торгового складу на суму 3750,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
6. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
7. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 2

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	46000,00	Статутний капітал	46000,00
Баланс	46000,00	Баланс	46000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ПрАТ «Енергія» товари – 5000 шт. товару F за ціною 27,90 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Відвантажені ТОВ «АВС» товари – 2100 шт. товару F за ціною 36,60 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
3. Відвантажені ПП «Посмішка» товари – 1750 шт. товару F за ціною 38,10 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
4. На поточний рахунок отримані грошові кошти від покупців за поставлені товари в сумі 105000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
5. З поточного рахунку перераховано ПрАТ «Енергія» за отримані товари – 120000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
6. Нарахована заробітна плата головному бухгалтеру – 13900,00 грн.
7. Прийнятий до оплати рахунок і акт наданих послуг ПП «Автопослуги» за транспортування товарів покупцям на суму 2400,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
8. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
9. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 3

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	43557,45	Статутний капітал	50000,00
		Непокриті збитки	(6442,55)
Баланс	43557,45	Баланс	43557,45

Господарські операції за січень 2024 року:

1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПП «КВЛ» за товари – 24600,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Оприбутковані отримані від ПП «КВЛ» у рахунок попередньої оплати товари – 1850 шт. товару W за ціною 25,80 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %. (податкова накладна отримана).
3. Оприбутковані отримані від ТОВ «ВСТ» канцтовари для власних потреб на суму – 960,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
4. На поточний рахунок отримана попередня оплата від ТДВ «Стас» за товари в сумі 28500,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
5. Відвантажені ТДВ «Стас» у рахунок отриманої попередньої оплати товари – 1650 шт. товару W за ціною 37,50 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
6. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПрАТ «Агросервіс» за товари – 7500,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
7. Нарахована заробітна плата комірнику – 9300,00 грн.
8. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
9. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 4

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	35500,00	Статутний капітал	50000,00
Знос основних засобів	(14250,00)	Нерозподілений прибуток	8106,30
Дебіторська заборгованість за виданими авансами (ПП «Жабеня»)	18000,00	Інші поточні зобов'язання (Кт 644)	3000,00
Грошові кошти на поточному рахунку	21856,30		
Баланс	61106,30	Баланс	61106,30

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ПП «Жабеня» у рахунок попередньої оплати минулого місяця товари – 3900 шт. товару В за ціною 18,60 грн./шт., у тому

- числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Відвантажені ПрАТ «Мирта» товари в рахунок майбутньої оплати – 3750 шт. товару В за ціною 25,80 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
 3. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПрАТ «Мирта» за поставлені товари в сумі 75000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
 4. На поточний рахунок отримана попередня оплата від ТОВ «Престиж» за товари в сумі 9600,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
 5. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПП «Жабеня» за отримані товари 45000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
 6. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПрАТ «Технік» за товари – 12600,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
 7. Нарахована заробітна плата директору – 14900,00 грн.
 8. Прийнятий до сплати рахунок і акт орендодавця за оренду офісу на суму 1260,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
 9. Нархований знос офісного обладнання в сумі 750,00 грн.
 10. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
 11. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 5

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Товари (3000 шт. товару N за ціною 17,00 грн./шт.)	51000,00	Статутний капітал	60000,00
Грошові кошти на поточному рахунку	20000,00	Нерозподілений прибуток	6000,00
Інші оборотні активи (Дт 643)	1000,00	Кредиторська заборгованість за отриманим авансом (ТОВ «Весна»)	6000,00
Баланс	72000,00	Баланс	72000,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. З поточного рахунку перерахована ПрАТ «Технік» попередня оплата за товари – 12000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Оприбутковані отримані від ПрАТ «Технік» у рахунок попередньої оплати товари – товар N 1000 шт. за ціною 20,40 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
3. Відвантажені ТОВ «Весна» в рахунок часткової попередньої оплати товари – товар N – 3300 шт. за ціною 27,60 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
4. На поточний рахунок отримані кошти від ТОВ «Весна» за поставлені товари в сумі 80000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.

5. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПП «Сервіс» за товари в сумі 7800,00, у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
6. Прийнятий до сплати рахунок і акт за оренду торгового складу на суму 1200,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
7. Нарахована заробітна плата комірнику – 7950,00 грн.
8. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
9. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Тема 8. Облік виробничих запасів

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 8.1 Поняття та види виробничих запасів.
- 8.2 Документування руху та складський облік виробничих запасів.
- 8.3 Оцінка виробничих запасів.
- 8.4 Синтетичний облік надходження, використання та реалізації виробничих запасів.
- 8.5 Особливості обліку малоцінних швидкозношуваних предметів.

Мета вивчення теми: розгляд питання ідентифікації та класифікації виробничих запасів, формування уявлення щодо принципів оцінки виробничих запасів, набуття практичних навичок відображення в обліку наявності та руху виробничих запасів.

Ключові поняття: виробничі запаси, сировина й матеріали, малоцінні швидкозношувані предмети, складський облік, лімітно-забірна картка, вимога, первісна вартість, транспортно-заготівельні витрати, метод оцінки запасів при списанні.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Оцінка виробничих запасів при списанні

Протягом певного періоду один і той же вид виробничих запасів може надходити від різних постачальників за різними цінами. Відповідно в ході вибуття запасів виникає питання – за якою вартістю оцінювати відпущені запаси. Теоретично дана проблема може бути розв’язана за допомогою таких *методів оцінки запасів при списанні* як:

- *метод ідентифікованої собівартості* – облік надходження та вибуття організується окремо за кожною партією; метод потребує високої кваліфікації комірника, адже його використання, особливо для основних видів сировини й матеріалів, може викликати постійні помилки;
- *метод середньозваженої собівартості* – передбачає розрахунок середньозваженої ціни, за якою оцінюється все вибуття (перерахунок середньої ціни може виконуватися як один раз на місяць, так й кожного робочого дня);
- *метод оцінки за нормативними затратами* – полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін;

- *метод ФІФО (FIFO – first in – first out)* – базується на припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили на підприємство (відображені у бухгалтерському обліку), тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж та інше вибуття), оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів;
- *метод ЛІФО (LIFO– last in – first out)* – базується на припущенні, що запаси використовуються у зворотній послідовності, тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж та інше вибуття), оцінюються за собівартістю останніх за часом надходження запасів.

Вітчизняні підприємства можуть використовувати в обліковій практиці методи ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, нормативних затрат і ФІФО, адже ці методи передбачені НП(с)БО 9 «Запаси». Метод ЛІФО вітчизняними нормативними документами не передбачений і не може застосовуватися вітчизняними підприємствами.

Вибір метода здійснюється підприємством самостійно і фіксується в наказі про облікову політику. Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення й однакові умови використання, застосовується лише один метод.

Приклад оцінки запасів при списанні:

Залишок на 01.03.2024. – 10 кг. матеріалу А за ціною 5,50 грн./кг.

Надходження:

01.03.2024. Оприбутковано від постачальника 18 кг. матеріалу А за ціною без ПДВ 5,70 грн./кг.

14.03.2024. Оприбутковано від постачальника 45 кг. матеріалу А за ціною без ПДВ 5,95 грн./кг.

19.03.2024. Оприбутковано від постачальника 27 кг. матеріалу А за ціною без ПДВ 6,10 грн./кг.

21.03.2024. Передано у виробництво 80 кг матеріалу А.

Метод середньозваженої собівартості:

$$\text{Середня ціна} = \frac{10 * 5,50 + 18 * 5,70 + 45 * 5,95 + 27 * 6,10}{10 + 18 + 45 + 27} = 5,9005 \text{ грн./кг.}$$

Витрати: 80 кг. * 5,9005 грн./кг. = 472,04 грн.

Залишок: 20 кг. за ціною 5,9005 грн./кг.

Метод ФІФО:

Витрати: 10 кг. * 5,50 грн./кг. + 18 кг. * 5,70 грн./кг. + 45 кг. * 5,95 грн./кг. + 7 кг. * 6,10 грн./кг. = 468,05 грн.

Залишок: 20 кг. за ціною 6,10 грн./кг.

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції за умови, що підприємство є платником ПДВ та виробляє продукцію, поставки якої оподатковуються ПДВ за ставкою 20 %. Собівартість відпущеної у виробництво та реалізованої сировини розрахувати за умови, що оцінка виробничих запасів при списанні здійснюється методом середньозваженої собівартості. Розрахувати також кількість і вартість залишку сировини на складі.

Залишок сировини А на 01.04.2024. складає 100 кг. за ціною 9,00 грн./кг.
05.04.2024. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ТОВ «АргоМаркет» за сировину в сумі 1800,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
09.04.2024. Оприбуткована отримана від ТОВ «АргоМаркет» у рахунок часткової попередньої оплати сировина А в кількості 250 кг. за ціною 11,40 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
16.04.2024. Оприбуткована отримана від ПП «Мрія» сировина А в кількості 150 кг. за ціною 11,52 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
18.04.2024. На виробництво продукції РТМ1 відпущено 175 кг. сировини А.
19.04.2024. На виробництво продукції РТМ2 відпущено 235 кг. сировини А.
29.04.2024. Реалізовано ТОВ «Аркадія» 50 кг. сировини А за ціною 13,80 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 %.

Завдання 2

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції за умови, що підприємство є платником ПДВ та виробляє продукцію, поставки якої оподатковуються ПДВ за ставкою 20 %. Собівартість відпущеної у виробництво та реалізованої сировини розрахувати за умови, що оцінка виробничих запасів при списанні здійснюється методом ФІФО. Розрахувати також кількість і вартість залишку сировини на складі.

Залишок сировини W на 01.02.2024. складає 48 кг. за ціною 19,40 грн./кг.
07.02.2024. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПП «Аврора» за сировину в сумі 3000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
12.02.2024. Оприбуткована отримана від ПП «Аврора» в рахунок часткової попередньої оплати сировина W у кількості 230 кг. за ціною 24,60 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
15.02.2024. Оприбуткована отримана від ТОВ «Енергія» сировина W у кількості 170 кг. за ціною 25,80 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

19.02.2024. На виробництво продукції № 1 відпущено 166 кг. сировини W.
20.02.2024. На виробництво продукції № 2 відпущено 75 кг. сировини W.
21.02.2024. Реалізовано ТОВ «Денеб» 120 кг. сировини W за ціною 30,60 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 %.

Завдання 3

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними даними за умови, що облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат здійснюється із використанням середнього відсотка ТЗВ, а оцінка вибуття виробничих запасів здійснюється методом середньозваженої собівартості. Визначити вартість залишку матеріалів і суму ТЗВ, що відноситься до такого залишку.

Залишок запасів на 01.05.2024.:

Матеріал NB – 600 кг. за ціною 18,45 грн./кг.

Матеріал LN – 340 кг. за ціною 12,40 грн./кг.

ТЗВ – 546,78 грн.

02.05.2024. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ТОВ «Промбудсервіс» у розмірі 24500,00 грн, у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

03.05.2024. Оприбутковані отримані від ПАТ «Артеміда» матеріали (податкова накладна отримана):

матеріал NB 1200 кг. за ціною 18,70 грн./кг. без ПДВ на суму 22440,00 грн.

матеріал LN 300 кг. за ціною 12,60 грн./кг. без ПДВ на суму 3780,00 грн.

Усього на суму без ПДВ – 26220,00 грн.

ПДВ 20 % – 5244,00 грн.

Усього на загальну суму – 31464,00 грн.

06.05.2024. Оприбутковані отримані від ТОВ «Промбудсервіс» у рахунок часткової попередньої оплати матеріали (податкова накладна отримана):

матеріал NB 2200 кг. за ціною 18,30 грн./кг. без ПДВ на суму 40260,00 грн.

матеріал LN 1300 кг. за ціною 12,25 грн./кг. без ПДВ на суму 15925,00 грн.

Усього на суму без ПДВ 56185,00 грн.

ПДВ 20 % – 11237,00 грн.

Усього на загальну суму – 67422,00 грн.

07.05.2024. Враховані витрати експедитора за відрядженням, пов'язаним із доставкою матеріалів від ТОВ «Промбудсервіс» – 310,00 грн., у тому числі ПДВ – 35,00 грн., плюс добові в сумі 180,00 грн.

07.05.2024. Прийнятий до оплати рахунок і акт наданих послуг транспортного підприємства за доставку матеріалів від постачальників на суму 3160,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

10.05.2024. Відпущені матеріали у виробництво:

На виробництво продукції МТ1 – 1750 кг NB і 870 кг LN

На виробництво продукції МТ2 – 1850 кг NB і 700 кг LN

13.05.2024. Реалізовано ТОВ «Сервіс» 200 кг. матеріалу NB за ціною 25,50 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 %.

Змістовий модуль 6. Облік процесів виробництва та збуту та формування фінансової звітності

Тема 9. Облік виробництва та реалізації готової продукції

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 9.1 Облік прямих витрат на виробництво.
- 9.2 Облік загальновиробничих витрат і формування виробничої собівартості готової продукції.
- 9.3 Документування руху та складський облік готової продукції.
- 9.4 Облік наявності та реалізації готової продукції.

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо принципів обліку витрат на виробництво та формування собівартості продукції, розгляд питання обліку та розподілу загальновиробничих витрат, набуття практичних навичок відображення в обліку виробництва та реалізації готової продукції.

Ключові поняття: прямі витрати на виробництво, загальновиробничі витрати, база розподілу загальновиробничих витрат, готова продукція, виробнича собівартість, складський облік, видаткова накладна, метод оцінки запасів при списанні.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Приклад розв'язання типового практичного завдання

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024. за умови, що оцінка запасів при списанні здійснюється методом середньозваженої собівартості.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	40000,00	Статутний капітал	80000,00
Матеріали (1100 кг. матеріалу G за ціною 8,50 грн./кг.)	9350,00	Нерозподілений прибуток	12980,00
Готова продукція (200 шт. продукту T за собівартістю 31,90 грн./шт.)	6380,00		
Грошові кошти на поточному рахунку	37250,00		
Баланс	92980,00	Баланс	92980,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ТОВ «Енергія» матеріали – 3500 кг. матеріалу G за ціною 10,50 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):
 - 1.1. на суму без ПДВ Дт 201 Кт 631 30625,00
 - 1.2. на суму ПДВ Дт 641.2 Кт 631 6125,00
3. Відпущено зі складу на виробництво 1500 шт. продукту T матеріал G із розрахунку 2,7 кг./шт.:
Дт 23 Кт 201 $((9350,00+30625,00)/(1100+3500))*1500*2,7 = 35195,38$
4. Нарахована заробітна плата працівнику за виробництво 1500 шт. продукту T, виходячи із відрядної розцінки 7,60 грн. за шт.:
Дт 23 Кт 661 $1500*7,60 = 11400,00$
Дт 23 Кт 661 $11400,00 * 22,0 \% = 2508,00$
Дт 661 Кт 641.1 $11400,00 * 18,0 \% = 2052,00$
Дт 661 Кт 642 $11400,00 * 1,5 \% = 171,00$
5. Нарахований знос виробничого обладнання, що використовується виключно у виробництві продукту T, на суму 500,00 грн.:
Дт 23 Кт 131 500,00
6. Випущено з виробництва та оприбутковано до складу 1500 шт. продукту T.
Дт 26 Кт 23 $35195,38 + 11400,00 + 2508,00 + 500,00 = 49603,38$
7. Відвантажена ПП «Елегія» готова продукція – 1400 шт. продукту T за ціною 51,60 грн. /шт., у тому числі ПДВ 20 %:
 - 7.1. Врахований борг покупця і дохід від реалізації готової продукції
Дт 361 Кт 701 $1400*51,60 = 72240,00$
 - 7.2. Враховані податкові зобов'язання з ПДВ:
Дт 701 Кт 641.2 12040,00
 - 7.3. Списана виробнича собівартість реалізованої готової продукції
Дт 901 Кт 26 $((6380,00+49603,38)/(200+1500)) * 1400 = 46103,96$
8. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПП «Елегія» за відвантажену продукцію – 62500,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %:
Дт 311 Кт 361 62500,00
9. З поточного рахунку перераховано ТОВ «Енергія» за отримані матеріали 25000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана):
Дт 631 Кт 311 25000,00
10. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів:
 - 10.1. Чистий дохід від реалізації готової продукції
Дт 701 Кт 79 60200,00
 - 10.2. Собівартість реалізованої готової продукції
Дт 79 Кт 901 46103,96
11. Прибуток звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»:
Дт 79 Кт 441 14096,04

Баланс на 01.02.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	40000,00	Статутний капітал	80000,00
Знос основних засобів	(500,00)	Нерозподілений прибуток	27076,04
Матеріали (550 кг. матеріалу G)	4779,62	Кредиторська заборгованість за товари та послуги	11750,00
Готова продукція (300 шт. продукту T)	9879,42	Заборгованість з оплати праці	9177,00
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	9740,00	Заборгованість із соціального страхування	2508,00
Грошові кошти на поточному рахунку	74750,00	Заборгованість за розрахунками з бюджетом	8138,00
Баланс	138649,04	Баланс	138649,04

✍ Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Матеріали (1000 кг. матеріалу А за ціною 9,50 грн./кг.)	9500,00	Статутний капітал	30000,00
Грошові кошти на поточному рахунку	28000,00	Нерозподілений прибуток	7500,00
Баланс	37500,00	Баланс	37500,00

Господарські операції за січень 2024 року:

- Оприбутковані отримані від ТОВ «Аркадія» матеріали – 2800 кг. матеріалу А за ціною 11,70 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
- Відпущено зі складу на виробництво 1200 шт. продукту ТМ матеріал А із розрахунку 3 кг./шт.
- Нарахована заробітна плата працівнику за виробництво 1200 шт. продукту ТМ, виходячи із відрядної розцінки 8,50 грн. за шт.
- Випущено з виробництва та оприбутковано до складу 1200 шт. продукту ТМ.
- Відвантажена ПП «Весна» готова продукція – 950 шт. продукту ТМ за ціною 51,50 грн. /шт., у тому числі ПДВ 20 %.
- На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПП «Весна» за відвантажену продукцію – 39500,00 грн, у тому числі ПДВ 20 %.
- З поточного рахунку перераховано ТОВ «Аркадія» за отримані матеріали – 20900,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
- Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок

фінансових результатів.

9. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 2

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024. за умови, що:

- оцінка вартості матеріалів при списанні та виробничої собівартості реалізованої готової продукції здійснюється методом середньозваженої собівартості;
- загальновиробничі витрати розподіляються пропорційно фізичному обсягу спожитої основної сировини.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	40000,00	Статутний капітал	55000,00
Знос основних засобів	(1190,00)	Нерозподілений прибуток	12630,00
Матеріали	4000,00		
Готова продукція	6300,00		
Грошові кошти на поточному рахунку	18520,00		
Баланс	67630,00	Баланс	67630,00

Аналітична інформація щодо залишків запасів:

- матеріал А – 800 кг за ціною 5,00 грн./кг. на суму 4000,00 грн.;
- готова продукція N – 400 шт. за виробничою собівартістю 15,75 грн./шт. на суму 6300,00 грн.

Господарські операції за січень 2024 року:

1. Оприбутковані отримані від ТОВ «Аква» матеріали – 3200 кг. матеріалу А за ціною 6,24 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. На виробництво 900 шт. продукції N відпущений зі складу матеріал А за нормою 2 кг./шт.
3. На виробництво 800 шт. продукції L відпущений зі складу матеріал А за нормою 2,5 кг./шт.
4. Нарахована заробітна плата працівнику – за виробництво 900 шт. продукції N і за виробництво 800 шт. продукції L, виходячи з відрядної розцінки 4,50 грн./шт.
5. Нарахований знос основних засобів виробничого призначення на суму 395,00 грн.
6. Прийнятий до сплати рахунок і акт за електроенергію, спожиту у виробництві, на суму 540,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

7. Розподілені враховані протягом місяця загальновиробничі витрати.
8. Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція – 900 шт. продукції N і 800 шт. продукції L.
9. Відпущена ПАТ «Стальпрокат» реалізована готова продукція – 1200 шт. продукції N за ціною 22,50 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %, і 400 шт. продукції L за ціною 26,10 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
10. Прийнятий до сплати рахунок і акт наданих послуг ПП «Автопослуги» за транспортування готової продукції покупцю на суму 450,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
11. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПАТ «Стальпрокат» за відвантажену готову продукцію в сумі 29000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
12. З поточного рахунку перераховано ТОВ «Аква» за отримані матеріали 19968,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
13. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
14. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 3

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024. за умови, що оцінка запасів при списанні здійснюється методом ФІФО.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Грошові кошти на поточному рахунку	36140,00	Статутний капітал	40000,00
Матеріали (1100 кг. матеріалу G за ціною 8,50 грн./кг.)	9350,00	Непокриті збитки	(3420,00)
Готова продукція (200 шт. продукту T за собівартістю 30,45 грн./шт.)	6090,00	Кредиторська заборгованість за отриманими авансами (покупець ПП «Сонечко»)	18000,00
Інші оборотні активи	3000,00		
Баланс	54580,00	Баланс	54580,00

Господарські операції за січень 2024 року:

1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ТОВ «Хімпродукт» за матеріали в сумі 27000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. У рахунок перерахованої часткової попередньої оплати оприбутковані отримані від ТОВ «Хімпродукт» матеріали – 3400 кг. матеріалу G за ціною 10,50 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
3. Відпущено зі складу на виробництво 1600 шт. продукту T матеріал G із

розрахунку 2,6 кг./шт.

4. Нарахована заробітна плата працівнику за виробництво 1500 шт. продукту Т, виходячи із відрядної розцінки 6,75 грн. за шт.

5. Випущено з виробництва та оприбутковано до складу 1500 шт. продукту Т.

6. У рахунок часткової попередньої оплати минулого місяця відвантажена ПП «Сонечко» готова продукція – 1450 шт. продукту Т за ціною 48,90 грн. /шт., у тому числі ПДВ 20 %.

7. На поточний рахунок отримані грошові кошти від ПП «Сонечко» за відвантажену продукцію – 39500,00 грн, у тому числі ПДВ 20 %.

8. З поточного рахунку перерахована попередня оплата ПрАТ «Агротехсоюз» за матеріали – 12300,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

9. Прийнятий до сплати рахунок і акт наданих послуг ПП «Рекламне Поле» за рекламу продукції підприємства в пресі на суму 540,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).

10. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.

11. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Завдання 4

Скласти бухгалтерські проводки, що відображають в обліку наведені нижче господарські операції, і баланс на 01.02.2024. за умови, що:

- оцінка вартості запасів при списанні здійснюється методом середньозваженої собівартості;
- загальновиробничі витрати розподіляються пропорційно основній заробітній платі виробничих працівників;
- до змінних загальновиробничих витрат належать витрати на електроенергію, спожиту у виробництві, до постійних загальновиробничих витрат – знос виробничого обладнання;
- нормальною потужністю вважається такий обсяг виробництва, за якого основна заробітна плата виробничих працівників становить 10400,00 грн., а постійні загальновиробничі витрати при нормальній потужності становлять 1300,00 грн.

Баланс на 01.01.2024.

Актив		Пасив	
Первісна вартість основних засобів	60000,00	Статутний капітал	70000,00
Знос основних засобів	(10860,00)	Нерозподілений прибуток	12985,00
Матеріали	3800,00		
Готова продукція	7365,00		
Грошові кошти на поточному рахунку	22680,00		
Баланс	82985,00	Баланс	82985,00

Аналітична інформація щодо залишків запасів на 01.01.2024.:

- матеріал А – 500 кг за ціною 7,60 грн./кг. на суму 3800,00 грн.;
- готова продукція № 2 – 300 шт. за виробничою собівартістю 24,55 грн./шт. на суму 5760,00 грн.

Господарські операції за січень 2024 року:

1. З поточного рахунку перерахована ТОВ «Хімпродукт» попередня оплата за матеріали – 18000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
2. Оприбутковані отримані від ТОВ «Хімпродукт» у рахунок попередньої оплати матеріали – 4500 кг матеріалу А за ціною 9,30 грн./кг., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
3. На виробництво 1200 шт. продукції № 1 відпущений зі складу матеріал А за нормою 2 кг/шт.
4. На виробництво 900 шт. продукції № 2 відпущений зі складу матеріал А за нормою 2,3 кг/шт.
5. Нарахована заробітна плата працівнику – за виробництво 1200 шт. продукції № 1 за відрядною розцінкою 3,70 грн./шт. і за виробництво 900 шт. продукції № 2 за відрядною розцінкою 4,40 грн./шт.
6. На поточний рахунок отримана попередня оплата від ПП «Лотос» за готову продукцію в сумі 45000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
7. З поточного рахунку перераховано ТОВ «Хімпродукт» за матеріали, отримані понад попередню оплату, – 23850,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %.
8. Прийнятий до сплати рахунок і акт за спожиту протягом місяця у виробництві електроенергію на суму 1704,60 грн., у тому числі ПДВ 20 % (податкова накладна отримана).
9. Нарахований знос основних засобів виробничого призначення на суму 1300,00 грн.
10. Розподілені враховані протягом місяця загальновиробничі витрати.
11. Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція – 1200 шт. продукції № 1 і 900 шт. продукції № 2.
12. Відпущена ПП «Лотос» у рахунок попередньої оплати готова продукція – 1000 шт. продукції № 1 за ціною 29,10 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %, і 1100 шт. продукції № 2 за ціною 35,10 грн./шт., у тому числі ПДВ 20 %.
13. Наприкінці місяця враховані доходи та витрати списуються на рахунок фінансових результатів.
14. Фінансовий результат звітного періоду переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Тема 10. Фінансова звітність

Перед виконанням практичних завдань опрацюйте теоретичні питання:

- 10.1 Поняття та склад фінансової звітності.
- 10.2 Основні користувачі фінансової звітності.
- 10.3 Порядок формування Балансу (Звіту про фінансовий стан).
- 10.4 Порядок формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Мета вивчення теми: формування уявлення щодо сутності, призначення та складу фінансової звітності, розгляд кола основних користувачів фінансової звітності, набуття практичних навичок формування окремих форм фінансової звітності за даними синтетичного обліку.

Ключові поняття: бухгалтерська звітність, фінансова звітність, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), фінансова звітність малого підприємства (мікропідприємства), користувачі фінансової звітності, стаття звітності.

Рекомендації щодо виконання практичних завдань:

Фінансова звітність підприємства є складовою бухгалтерської звітності, тобто звітності, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб певних користувачів.

Відповідно до визначення, передбаченого Законом України від 16.07.1999. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», фінансовою звітністю є звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

Порядок формування та склад фінансової звітності залежить від виду підприємства.

Мікропідприємства та малі підприємства, на яких поширюється дія НП(с)БО № 25 «Спрощена фінансова звітність», складають фінансову звітність у формі Фінансової звітності мікропідприємства та Фінансової звітності малого підприємства відповідно.

Інші юридичні особи, крім банків і бюджетних установ, формують фінансову звітність відповідно до норм Н(с)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Повний пакет звітних форм такої фінансової звітності складається з таких форм як:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан) – форма № 1;
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – форма № 2;
- Звіт про рух грошових коштів – форма № 3 (за прямим методом) і форма № 3-н (за непрямим методом);

- Звіт про власний капітал – форма № 4;
- Примітки до річної фінансової звітності – форма № 5;
- Додаток до Приміток річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» – форма № 6.

Порядок формування Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Баланс (Звіт про фінансовий стан) є першою формою фінансової звітності, яка складається щокварталу (як проміжна фінансова звітність, а також за календарний рік) відповідно до норм НП(с)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Фактично звітна форма містить баланси на дві звітні дати – на початок звітного періоду (тобто на початок відповідного звітного року) та на кінець звітного періоду (тобто на дату, яка вказана як дата складання звітності). Формується баланс з розділів, які у свою чергу складаються із статей – окремих елементів звітності. Одиницею виміру Балансу (Звіту про фінансовий стан) є тисячі гривень без десяткового знаку.

Актив Балансу (Звіту про фінансовий стан) складається з таких розділів як «Необоротні активи», «Оборотні активи» і «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття», а Пасив – з таких розділів як «Власний капітал», «Довгострокові зобов'язання і забезпечення», «Короткострокові зобов'язання і забезпечення» і «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття».

Баланс формується за даними бухгалтерського обліку на підставі зведеного реєстру синтетичного обліку – оборотно-сальдової відомості за синтетичними рахунками або Головної книги. Залишки за рахунками бухгалтерського обліку переносяться у відповідні статті Активу та Пасиву. До окремої статті може переноситись як залишок окремого синтетичного рахунку, так і сума залишків декількох синтетичних рахунків.

Відповідно до загального правила залишки за дебетом рахунків переносяться до статей Активу, а залишки за кредитом рахунків – до статей Пасиву. Наприклад, залишок за дебетом рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» переноситься до статті Активу 1170 «Витрати майбутніх періодів», а залишок за кредитом рахунку 43 «Резервний капітал» – до статті Пасиву 1415 «Резервний капітал». В той же час інформація окремих рахунків наводиться у Балансі із протилежної сторони зі знаком «-». Таким чином Баланс (Звіт про фінансовий стан) набуває вид так званого «нетто-балансу». Так, в Активі у дужках (тобто зі знаком «-») наводять статті «знос основних засобів» (залишок за кредитом субрахунку 131), «накопичена амортизація нематеріальних активів» (залишок за кредитом субрахунку 132), а в Пасиві у дужках (тобто зі знаком «-») наводять статті «Вилучений капітал» (залишок за дебетом рахунку 45), «Неоплачений капітал» (залишок за дебетом рахунку 46), «непокритий збиток» (залишок за дебетом субрахунку 442).

Варто також зазначити, що додатком 3 до НП(с)БО № 1 передбачений перелік додаткових статей, які підприємства можуть включати до Балансу

(Звіту про фінансовий стан) за умови суттєвості інформації, що міститься в цих статтях, та можливості їх достовірної оцінки. Так, стаття 1100 «Запаси» може бути у разі суттєвості відповідної інформації доповнена такими додатковими статтями як 1101 «Виробничі запаси», 1102 «Незавершене виробництво», 1103 «Готова продукція», 1104 «Товари», а розділ Пасиву «Короткострокові зобов'язання і забезпечення» може бути доповнений такими додатковими статтями як 1635 «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами» і 1640 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками».

Формуючи Баланс (Звіт про фінансовий стан) слід пам'ятати, що підсумок Активу на певну звітну дату має в обов'язковому порядку дорівнювати підсумку Пасиву на ту ж саму дату.

Як форма фінансової звітності Баланс (Звіт про фінансовий стан) надає користувачам інформацію щодо фінансового стану підприємства, розміру та структури його активів і пасивів (власного капіталу та зобов'язань). На підставі даних Балансу (Звіту про фінансовий стан) здійснюють експрес-аналіз фінансового стану підприємства із застосуванням коефіцієнтного та інших методів.

Порядок формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) є другою формою фінансової звітності. Дана звітна форма складається щокварталу (як проміжна фінансова звітність, а також за календарний рік) відповідно до норм НП(с)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Фактично звітна форма містить інформацію за два звітних періоди – за період, визначений як звітний, а також за аналогічний період попереднього року. Формують Звіт про фінансові результати чотири розділи – «Фінансові результати», «Сукупний дохід», «Елементи операційних витрат» і «Розрахунок показників прибутковості акцій», кожен з яких у свою чергу складається із статей – окремих елементів звітності. Одиницею виміру Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) є тисячі гривень без десяткового знаку.

Перший розділ Звіту «Фінансові результати» містить систематизовану інформацію щодо доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства за звітний період. Складається даний розділ передусім на підставі облікових записів за рахунками 7 класу «Доходи і результати діяльності» та 9 класу «Витрати діяльності». Для формування даного розділу залучається інформація зведеного регістру синтетичного обліку – оборотно-сальдової відомості за синтетичними рахунками або Головної книги, а також інформація бухгалтерських проводок, за допомогою яких враховані доходи та витрати списуються на рахунок 79 «Фінансові результати». Підсумковим показником першого розділу Звіту є чистий фінансовий результат – стаття 2350 «прибуток» або стаття 2355 «збиток». Формування даного показника здійснюється поетапно, через систему проміжних показників, які оцінюють фінансовий

результат відповідної діяльності, – «Валовий прибуток (збиток)», «Фінансовий результат від операційної діяльності», «Фінансовий результат до оподаткування».

У другому розділі Звіту «Сукупний дохід» наводиться інформація щодо складових сукупного доходу, які не належать до чистого фінансового результату (прибутку чи збитку). Йдеться, наприклад, про дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інвестицій, накопичені курсові різниці тощо. Підсумком даного розділу є стаття 2465 «Сукупний дохід», за якою у тому числі враховується фінансовий результат діяльності (прибуток чи збиток).

У третьому розділі Звіту «Елементи операційних витрат» наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво та збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду. Виокремлюють такі елементи операційних витрат як матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати. Собівартість реалізованих товарів, запасів, іноземної валюти у цьому розділі не наводиться.

Розділ четвертий Звіту «Розрахунок показників прибутковості акцій» заповнюється лише підприємствами, які організовані як акціонерні товариства.

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти умовно за даними завдання 4 до теми 7 Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), а також Фінансову звітність малого підприємства.

Завдання 2

Скласти умовно за даними завдання 2 до теми 9 Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), а також Фінансову звітність малого підприємства.

Завдання 3

Скласти умовно за даними завдання 4 до теми 9 Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), а також Фінансову звітність малого підприємства.

Тестові завдання

1. Бухгалтерський облік є складовою більш широкого поняття:

- а) податковий облік;
- б) фінансовий облік;
- в) господарський облік;
- г) немає правильної відповіді.

2. Основним документом, що регулює ведення бухгалтерського обліку в Україні, є:

- а) Господарський кодекс України;
- б) Податковий кодекс України;
- в) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- г) Фінансовий кодекс України.

3. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку затверджуються:

- а) урядом України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Методичною радою асоціації професійних бухгалтерів України;
- г) Аудиторською палатою України.

4. Особливостями бухгалтерського обліку є те, що він:

- а) здійснюється на підставі первинних документів;
- б) вартісний;
- в) суцільний та безперервний;
- г) всі вище перелічені особливості слушні.

5. Яке з наведених нижче тверджень правильне:

- а) в бухгалтерському обліку використовується виключно грошовий вимірник;
- б) грошовий вимірник у бухгалтерському обліку використовується поряд із натуральними;
- в) трудові вимірники в сучасному бухгалтерському обліку не використовуються;
- г) в бухгалтерському обліку за допомогою грошового вимірника узагальнюються всі господарські операції, що раніше обліковувались у натуральних і трудових вимірниках.

6. За характером і змістом бухгалтерський облік поділяється на:

- а) аналітичний та синтетичний;
- б) зведений та пооб'єктний;
- в) фінансовий, податковий та управлінський;
- г) оперативний та статистичний.

7. Користувачів бухгалтерської інформації поділяють на:

- а) дійсних і потенційних;

- б) внутрішніх і зовнішніх;
- в) прямих та опосередкованих;
- г) постійних та випадкових.

8. Заборона діючого законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку безпосередньо керівником підприємства стосується:

- а) будь-якої юридичної особи;
- б) будь-якої юридичної особи, що не належить до суб'єктів малого підприємництва;
- в) банків та страхових компаній;
- г) підприємства, що здійснює імпорт підакцизних товарів.

9. Отримання довгострокового кредиту на придбання торговельного обладнання є операцією, що належить до:

- а) фінансової діяльності;
- б) інвестиційної діяльності;
- в) операційної діяльності;
- г) кредитної діяльності.

10. Оберіть пункт, в якому всі перелічені об'єкти обліку належать до активів підприємства:

- а) основні засоби, незавершені капітальні інвестиції, заборгованість перед постачальником за отримані товари, грошові кошти в касі;
- б) основні засоби, нематеріальні активи, виробничі запаси, заборгованість підзвітної особи;
- в) грошові кошти на поточному рахунку, нерозподілений прибуток, товари, дебіторська заборгованість за виданим авансом;
- г) непокриті збитки, доходи майбутніх періодів, грошові кошти в касі, малоцінні швидкозношувані предмети.

11. Оберіть пункт, в якому всі перелічені об'єкти обліку належать до пасивів підприємства:

- а) власний капітал, нерозподілений прибуток, доходи майбутніх періодів, короткостроковий кредит банку;
- б) резервний капітал, заборгованість підзвітної особи, нерозподілений прибуток, заборгованість перед бюджетом за податками;
- в) малоцінні швидкозношувані предмет, заборгованість з оплати праці, довгостроковий кредит банку, статутний капітал;
- г) статутний капітал, нерозподілений прибуток, витрати майбутніх періодів, заборгованість перед покупцем за отриманим авансом.

12. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:

- а) активів, витрат і зобов'язань;
- б) доходів та витрат;
- в) активів, капіталу, зобов'язань;

г) доходів, витрат і джерел формування господарських засобів.

13. Автомобілі, придбані автосалоном для продажу, відображаються в Балансі у складі:

- а) основних засобів;
- б) виробничих запасів;
- в) товарів;
- г) незавершених капітальних інвестицій.

14. Банківський кредит, отриманий на п'ять років, що має бути повернутий через дев'ять місяців з дати, на яку складається Баланс, відображається у складі:

- а) середньострокових зобов'язань;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;
- г) власного капіталу.

15. Термін «кредит» латиною означає:

- а) «він винен»;
- б) «мінус»;
- в) «він вірить»;
- г) «плюс».

16. Залежно від обліку активів або джерел їх формування рахунки бухгалтерського обліку поділяються на:

- а) балансові та позабалансові;
- б) аналітичні та синтетичні;
- в) активні, пасивні та активно-пасивні;
- г) активні та контрактивні.

17. Бухгалтерська проводка Дт 311 Кт 361 відображається в обліку на підставі:

- а) прибуткового касового ордеру;
- б) видаткового касового ордеру;
- в) платіжного доручення;
- г) виписки банку з поточного рахунку.

18. Бухгалтерська проводка Дт 301 Кт 372 відображається в обліку на підставі:

- а) прибуткового касового ордеру;
- б) видаткового касового ордеру;
- в) звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт;
- г) виписки банку з поточного рахунку.

19. Серед переліку рахунків (субрахунків) оберіть той, в якому представлені лише активні рахунки (субрахунки):

- а) 105, 22, 23, 441;

- б) 104, 131, 201, 311;
- в) 152, 201, 281, 301;
- г) 131, 22, 281, 311.

20. Серед переліку рахунків (субрахунків) оберіть той, в якому представлені лише пасивні рахунки (субрахунки):

- а) 361, 401, 441, 601;
- б) 131, 401, 43, 46;
- в) 131, 401, 441, 501;
- г) 401, 442, 43, 601.

21. Видача грошових коштів з каси підприємства документується шляхом складання:

- а) меморіального ордеру;
- б) платіжного ордеру;
- в) видаткового касового ордеру;
- г) платіжної інструкції.

22. Перерахування заробітної плати на карткові рахунки працівників відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 661 Кт 301;
- б) Дт 311 Кт 661;
- в) Дт 661 Кт 311;
- г) Дт 371 Кт 311.

23. Оприбуткування до складу товарів, отриманих від постачальника, призводить до:

- а) збільшення Активу та Пасиву балансу на однакову суму;
- б) перерозподілу в складі Активу балансу;
- в) перерозподілу в складі Пасиву балансу;
- г) зменшення Активу та Пасиву балансу на однакову суму.

24. Утримання податку на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників призводить до:

- а) збільшення Активу та Пасиву балансу на однакову суму;
- б) перерозподілу в складі Активу балансу;
- в) перерозподілу в складі Пасиву балансу;
- г) зменшення Активу та Пасиву балансу на однакову суму.

25. Первинним документом, на підставі якого здійснюється передача товарно-матеріальних цінностей від продавця покупцеві, є:

- а) видаткова накладна;
- б) платіжна вимога;
- в) лімітно-забірна картка;
- г) наряд на передачу товарно-матеріальних цінностей.

26. Нарахування заробітної плати начальнику виробничої ділянки відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 91 Кт 661;
- б) Дт 23 Кт 661;
- в) Дт 91 Кт 301;
- г) Дт 92 Кт 661.

27. Основними засобами вважаються матеріальні активи, що використовуються багатократно і термін служби яких:

- а) перевищує п'ять років;
- б) перевищує один рік;
- в) така межа визначається підприємством самостійно;
- г) не існує будь-яких обмежень.

28. До запасів підприємства не належать:

- а) предмети незавершеного виробництва;
- б) малоцінні швидкозношувані предмети;
- в) основні засоби;
- г) товари.

29. Нарахування зносу основних засобів адміністративного призначення відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 10 Кт 131;
- б) Дт 131 Кт 10;
- в) Дт 92 Кт 131;
- г) Дт 92 Кт 10.

30. Оборот за місяць за кредитом субрахунку 131 відображає:

- а) суму зносу основних засобів, нараховану протягом місяця;
- б) залишкову вартість об'єктів основних засобів;
- в) знос, нарахований за період експлуатації об'єктів основних засобів;
- г) суму зносу основних засобів, списану протягом місяця за об'єктами, що вибули з експлуатації.

31. Витрати на поточний ремонт виробничого обладнання відносяться в обліку:

- а) до дебету рахунку 10;
- б) до дебету рахунку 15;
- в) до дебету рахунку 91;
- г) до дебету субрахунку 131.

32. Господарська операція «Прийнятий до сплати рахунок і акт транспортного підприємства за доставку готової продукції покупцям» відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 361 Кт 631;
- б) Дт 93 Кт 631;

- в) Дт 901 Кт 631;
- г) Дт 631 Кт 361.

33. У бухгалтерському обліку дохід від реалізації готової продукції відображається:

- а) за фактом відвантаження готової продукції покупцеві;
- б) за фактом отримання грошових коштів до каси або на поточний рахунок від покупця;
- в) за першою подією – за фактом отримання грошових коштів або за фактом відвантаження готової продукції покупцеві;
- г) підприємство має право обрати будь-який з перелічених вище варіантів.

34. Покупцеві відвантажені товари за продажною вартістю 120,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %. Покупна вартість даних товарів складала 75,00 грн. Оберіть правильну бухгалтерську проводку, якою відображається дохід від реалізації товарів:

- а) Дт 361 Кт 702 120,00 грн.;
- б) Дт 361 Кт 79 120,00 грн.;
- в) Дт 361 Кт 702 45,00 грн.;
- г) Дт 361 Кт 702 100,00 грн.

35. Залишок товару А на складі підприємства становить на 01.01.2024. 50 кг за ціною 10 грн./кг. 12.01.2024. на склад оприбутковано 100 кг. товару А за ціною 12 грн./кг. 18.01.2024. реалізовано покупцеві 90 кг. товару А. Собівартість реалізованої партії товару за умови застосування методу оцінки запасів при списанні ФІФО становить:

- а) 1080,00 грн.;
- б) 980,00 грн.;
- в) 1020,00 грн.;
- г) 900,00 грн.

36. Враховані протягом місяця витрати на збут у кінці місяця:

- а) розподіляються між окремими видами наявної готової продукції – бухгалтерська проводка – Дт 26 Кт 93;
- б) розподіляються між окремими видами реалізованої продукції – бухгалтерська проводка – Дт 901 Кт 93;
- в) списуються загальною сумою на рахунок фінансових результатів – бухгалтерська проводка – Дт 791 Кт 93;
- г) підприємство може обрати будь-який з перелічених варіантів.

37. Враховані протягом місяця загальновиробничі витрати цеху в кінці місяця:

- а) розподіляються між окремими видами наявної готової продукції – бухгалтерська проводка – Дт 26 Кт 91;
- б) розподіляються між окремими видами продукції, що вироблялась протягом місяця – бухгалтерська проводка – Дт 23 Кт 91;

- в) розподіляються між окремими видами реалізованої продукції – бухгалтерська проводка – Дт 901 Кт 91;
- г) списуються загальною сумою на рахунок фінансових результатів – бухгалтерська проводка – Дт 791 Кт 91.

38. Термін «дебет» латиною означає:

- а) «він винен»;
- б) «майно»;
- в) «він вірить»;
- г) «плюс».

39. Залишок сировини А на складі підприємства становить на 01.01.2024. 50 кг за ціною 10 грн./кг. 11.01.2024. на склад оприбутковано 100 кг. сировини А за ціною 12 грн./кг. 18.01.2024. зі складу у виробництво передано 90 кг. сировини А. Собівартість переданої сировини за умови застосування методу оцінки запасів при списанні за середньозваженою собівартістю становить:

- а) 1080,00 грн.;
- б) 980,00 грн.;
- в) 1020,00 грн.;
- г) 900,00 грн.

40. Від покупця була отримана попередня оплата в розмірі 1200,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %. Після отримання попередньої оплати покупцеві було відвантажено готової продукції на суму 1800,00 грн, у тому числі ПДВ 20 %. За даними розрахунками в балансі буде відображено:

- а) дебіторська заборгованість покупця в сумі 600,00 грн.;
- б) дебіторська заборгованість покупця в сумі 500,00 грн.;
- в) кредиторська заборгованість перед покупцем у сумі 500,00 грн.;
- г) кредиторська заборгованість перед покупцем у сумі 600,00 грн.;

41. Податкові зобов'язання з ПДВ, враховані за фактом відвантаження готової продукції покупцю, відображаються в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 643 Кт 701;
- б) Дт 361 Кт 641.2;
- в) Дт 701 Кт 641.2;
- г) Дт 701 Кт 643.

42. Податковий кредит з ПДВ, врахований за фактом оприбуткування товарів від постачальника, відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 644 Кт 631;
- б) Дт 644 Кт 641.2;
- в) Дт 641.2 Кт 644;
- г) Дт 641.2 Кт 631.

Рекомендована література

Основна:

1. Верига Ю. А., Гладких Т. В., Орищенко М. М. Фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 492 с.
2. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Денчук П. Н. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 482 с.
3. Лаговська О. А., Кузь В. І., Легенчук С. Ф. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : підручник. Київ : Кондор, 2018, 418 с.
4. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 630 с.
5. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Одеса : ОНЕУ, 2018. 670 с.
6. Скорнякова Ю. Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 119 с.
7. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Вид-во «Політехніка», 2018. 248 с.

Додаткова:

1. Бурлан С. А., Каткова Н. В. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Верхоглядова Н. І., Шило В. П., Ільїна С. Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навч.-практ. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 536 с.
3. Кононова О. Є. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Відень : Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
4. Плаксієнко В. Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 509 с.
5. Просянюк Н. О., Кірсанова В. В., Ананська М. О. Бухгалтерський облік. Теоретичні основи : навч. посіб. Харків : Бурун Книга, 2018. 240 с.
6. Скорнякова Ю. Б. Теорія бухгалтерського обліку: основи обліку : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 89 с.
7. Слюсаренко В. Є. Практикум з бухгалтерського обліку. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
8. Barker R. Short Introduction to Accounting. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 171 p.
9. Canning J. The Economics of Accountancy. New York : Ronald Press, 2015. 367 p.
10. Kieso Donald E., Kimmel Paul D., Jerry J. Weygandt. Accounting – Tools for business decision making. New York : John Wiley & Sons , 2018. 1458 p.

Законодавчі та нормативні акти:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій та Інструкція щодо його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 23.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
8. Податковий Кодекс України : Закон України від 02.12.2011 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
9. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148. Дата оновлення: 08.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
11. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Дата оновлення: 07.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

Використана література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 16.05.2024).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення 16.05.2024).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 16.05.2024).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 16.05.2024).
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 16.05.2024).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 16.05.2024).
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій та Інструкція щодо його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 23.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 16.05.2024).
8. Податковий Кодекс України : Закон України від 02.12.2011 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 16.05.2024).
9. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148. Дата оновлення: 08.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення 16.05.2024).
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 16.05.2024).

11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення 16.05.2024).
12. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Дата оновлення: 29.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення 16.05.2024).
13. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 630 с.
14. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Одеса : ОНЕУ, 2018. 670 с.
15. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 509 с.

Додатки

ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій
підприємств і організацій,

затверджений **Наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.1999. № 291**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)	
Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4
Клас 1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
10	Основні засоби	100	Інвестиційна нерухомість
		101	Земельні ділянки
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель
		103	Будинки та споруди
		104	Машини та обладнання
		105	Транспортні засоби
		106	Інструменти, прилади та інвентар
		107	Тварини
		108	Багаторічні насадження та плодоносні рослини
109	Інші основні засоби		
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди
		114	Природні ресурси
		115	Інвентарна тара
		116	Предмети прокату
		117	Інші необоротні матеріальні активи
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами
		122	Права користування майном
		123	Права на комерційні позначення
		124	Права на об'єкти промислової власності
		125	Авторське право та суміжні з ним права
		126	
		127	Інші нематеріальні активи
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів
		134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів
		135	Знос інвестиційної нерухомості
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів

1	2	3	4
		155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів
16	Довгострокові біологічні активи	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю
		162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю
		163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю
		164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
		165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю
		166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю
17	Відстрочені податкові активи		За видам відстрочених податкових активів
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду
		182	Довгострокові векселі одержані
		183	Інша дебіторська заборгованість
		184	Інші необоротні активи
19	Гудвіл	191	Гудвіл при придбанні
		193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)
Клас 2. ЗАПАСИ			
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали
		202	Покупні напівфабрикати та комплектуючі вироби
		203	Паливо
		204	Тара й тарні матеріали
		205	Будівельні матеріали
		206	Матеріали, передані в переробку
		207	Запасні частини
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення
		209	Інші матеріали
21	Поточні біологічні активи	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю
		212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю
		213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		За видами предметів
23	Виробництво		За видами виробництв
24	Брак у виробництві		За видами продукції
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів
26	Готова продукція		За видами готової продукції
27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції

1	2	3	4
28	Товари	281	Товари на складі
		282	Товари в торгівлі
		283	Товари на комісії
		284	Тара під товарами
		285	Торгова націнка
		286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу
29		
Клас 3. КОШТИ, РОЗРАХУНКИ ТА ІНШІ АКТИВИ			
30	Готівка	301	Готівка в національній валюті
		302	Готівка в іноземній валюті
		308	Готівка в національній валюті за операціями, проведеними із застосуванням РРО
		309	Готівка в іноземній валюті за операціями, проведеними із застосуванням РРО
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті
		313	Інші рахунки в національній валюті
		314	Інші рахунки в іноземній валюті
		315	Спеціальні рахунки в національній валюті
		316	Спеціальні рахунки в іноземній валюті
32		
33	Інші грошові кошти	331	Грошові документи в національній валюті
		332	Грошові документи в іноземній валюті
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
		335	Електронні гроші, номіновані в національній валюті
34	Короткострокові векселі одержані	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті
		342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів
		352	Інші поточні фінансові інвестиції
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
		362	Розрахунки з іноземними покупцями
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ
		364	Розрахунки по гарантійним забезпеченням
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами
		372	Розрахунки з підзвітними особами
		373	Розрахунки за нарахованими доходами
		374	Розрахунки за претензіями
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
		376	Розрахунки за позиками та кредитами
		377	Розрахунки з іншими дебіторами
		378	Розрахунки з державними цільовими фондами
		379	Розрахунки за операціями з деривативами
38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів		По видами витрат

1	2	3	4
Клас 4. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ			
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	401	Статутний капітал
		402	Пайовий капітал
		403	Інший зареєстрований капітал
		404	Внески до незареєстрованного статутного капіталу
41	Капітал у дооцінках	411	Дооцінка (уцінка) основних засобів
		412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів
		413	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів
		414	Інший капітал у дооцінках
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід
		422	Інший вкладений капітал
		423	Накопичені курсові різниці
		424	Безоплатно одержані необоротні активи
		425	Інший додатковий капітал
43	Резервний капітал		За видами капіталу
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений
		442	Непокриті збитки
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції
		452	Вилучені вклади й паї
		453	Інший вилучений капітал
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу
47	Забезпечення майбутніх виплат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток
		472	Додаткове пенсійне забезпечення
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань
		474	Забезпечення інших витрат і платежів
		475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)
		476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі в лотереї
		477	Забезпечення матеріального заохочення
		478	Забезпечення відновлення земельних ділянок
48	Цільове фінансування і цільові надходження	481	Кошти, вивільнені від оподаткування
		482	Кошти з бюджету та державних цільових фондів
		483	Благодійна допомога
		484	Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви
		492	Резерви із страхування життя
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя
		495	Результат зміни технічних резервів
		496	Результат зміни резервів із страхування життя
Клас 5. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті

1	2	3	4
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями
		522	Премія за випущеними облігаціями
		523	Дисконт за випущеними облігаціями
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди
		532	Зобов'язання з оренди єдиних (цілісних) майнових комплексів
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань
56		
57		
58		
59		
Клас 6. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті
		602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті
		605	Прострочені позики в національній валюті
		606	Прострочені позики в іноземній валюті
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами
		643	Податкові зобов'язання
		644	Податковий кредит
65	Розрахунки за страхуванням	651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування
		652	За соціальним страхуванням
		654	За індивідуальним страхуванням
		655	За страхуванням майна
66	Розрахунки за виплатами працівникам	661	Розрахунки за заробітною платою
		662	Розрахунки з депонентами
		663	Розрахунки за іншими виплатами
67	Розрахунки з учасниками та кошти клієнтів	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами
		672	Розрахунки за іншими виплатами
		673	Кошти клієнтів-юридичних осіб надавачів фінансових послуг
		674	Кошти клієнтів-фізичних осіб надавачів фінансових послуг

1	2	3	4
		675	Зобов'язання надавачів фінансових послуг за випущеними електронними грошима
68	Розрахунки за іншими операціями	680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу
		681	Розрахунки за авансами одержаними
		682	Внутрішні розрахунки
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками
		685	Розрахунки з іншими кредиторами
		686	Розрахунки за операціями з переказу
69	Доходи майбутніх періодів		За видами доходів
Клас 7. ДОХОДИ І РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ			
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції
		702	Дохід від реалізації товарів
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг
		704	Вирахування з доходу
		705	Перестраховання
		706	Дохід процентний від фінансових послуг
		707	Дохід комісійний від фінансових платіжних послуг
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
		711	Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
		713	Дохід від операційної оренди активів
		714	Дохід від операційної курсової різниці
		715	Штрафи, пені, неустойки
		716	Відшкодування раніше списаних активів
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів
		719	Інші доходи від операційної діяльності
72	Дохід від участі в капіталі	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства
		722	Дохід від спільної діяльності
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства
73	Інші фінансові доходи	731	Дивіденди одержані
		732	Відсотки одержані
		733	Інші доходи від фінансових операцій
74	Інші доходи	740	Дохід від зміни вартості фінансових інструментів
		741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій
		742	Дохід від відновлення корисності активів
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів
		746	Інші доходи
75		
76	Страхові виплати		За видами страхування
77		
78		
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності
		792	Результат фінансових операцій
		793	Результат іншої діяльності

1	2	3	4
Клас 8. ВИТРАТИ ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ			
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів
		803	Витрати палива й енергії
		804	Витрати тари й тарних матеріалів
		805	Витрати будівельних матеріалів
		806	Витрати запасних частин
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення
		808	Витрати товарів
		809	Інші матеріальні витрати
81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами
		812	Премії та заохочення
		813	Компенсаційні виплати
		814	Оплата відпусток
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу
		816	Інші витрати на оплату праці
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
		824	Відрахування на індивідуальне страхування
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів
		833	Амортизація нематеріальних активів
84	Інші операційні витрати		За видами витрат
85		
86		
87		
88		
89		
Клас 9. ВИТРАТИ ДІЯЛЬНОСТІ			
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції
		902	Собівартість реалізованих товарів
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
		904	Страхові виплати
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат
92	Адміністративні витрати		За видами витрат
93	Витрати на збут		За видами витрат
94	Інші витрати операційної діяльності	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за первісною вартістю
		941	Витрати на дослідження і розробки
		942	Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів

1	2	3	4
		944	Сумнівні та безнадійні борги
		945	Втрати від операційної курсової різниці
		946	Втрати від знецінення запасів
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей
		948	Визнані пені, штрафи, неустойки
		949	Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит
		952	Інші фінансові витрати
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства
		962	Втрати від спільної діяльності
		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства
97	Інші витрати	970	Витрати від зміни вартості фінансових інструментів
		971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій
		972	Втрати від зменшення корисності активів
		973	
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій
		976	Списання необоротних активів
		977	Інші витрати діяльності
98	Податок на прибуток		
99	„„„		
Клас 0. ЗАБАЛАНСОВІ РАХУНКИ			
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу
		022	Матеріали, прийняті для переробки
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні
		024	Товари, прийняті на комісію
		025	Матеріальні цінності довірителя
03	Контрактні зобов'язання		За видами зобов'язань
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи
		042	Непередбачені зобов'язання
05	Гарантії та забезпечення надані		По видам гарантій та забезпечень наданих
06	Гарантії та забезпечення отримані		По видам гарантій та забезпечень отриманих
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей
08	Бланки суворого обліку		По видам бланків
09	Амортизаційні відрахування		

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство _____
Територія _____
Організаційно-правова форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____

Дата (рік, місяць, число) _____
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ	
	01

Середня кількість працівників¹ _____
Адреса, телефон _____
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
за виданими авансами			
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		

Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
	1500		
Відстрочені податкові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
	1600		
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ	
	01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за _____ 20__ р.
Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Навчальне видання
(українською мовою)

Скорнякова Юлія Борисівна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Практикум
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Рецензент *А. П. Кущик*
Відповідальний за випуск *Н. М. Проскуріна*
Коректор *О. Ю. Цокур*